

308746

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.

చెన్నపట్టణము 1916 నం. మే నెల 25 వ తేది గురువారము

NO 46

నంపుటము. 3.

న శ నా మ స ం వ త్స ర తై శా ఖ మా స బ ము శ న వ మి గ.

సంచిక ౪౬

304

కాటోల్ పాదరు

పల్లెలు, పేటలు, కోటలు, పట్టణములు మొత్తముననున్న ప్రాంతములందు పురుగులను వధించునట్లు. టి.ఎ.ఎ.సి.సి.

కాటోలు వత్తులు

కోమలము, పొగలను వధించజేయును, చారదోలును

210 కట్టలకు పెట్టె 1-కి 12

మీద పొగలను వధించునట్లు. టి.ఎ.ఎ.సి.సి.సి.

కోమలము, పుష్పకేళికలను వధించునట్లు. కాటోలు

సోలువంజేయును. టి.ఎ.ఎ.సి.సి.సి.

1-11, స్ప్రింగ్స్, బ్యాంక్, మదరాసు.

శారదాంబ

9 డి

స్త్రీధర్మబోధినియను నాటకము

శ్రీనివాసరాఘవాచార్య ప్రణీతము.

సంఘమురాచారసంస్కరణమునకు మార్గమును జూపబడినది. అందఱును జదివి తీరవలయును.

8 అణాలు వెలగలది 4 అణాలకు పంపబడును

పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

చిరునామా:—

అంధ్రపత్రికాకార్యాలయము,

7, తంబుశెట్టివీధి,

మదరాసు.

Amrutanjani

Best Indian Pain Balm.

శరీర వ్యర్థము!

శరీర వ్యర్థము!!

స్థితిచారము వేలను వేలు విక్రయము

అమృతాంజనేయము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృత

వక్కాని ఉబ్బితో నూనె సీసా 1-కి పె 0.8-0.

తలనొప్పులను, వాయువు పొట్ట పోగొట్టును

శాస్త్రపురోక్షుల చారదోలును. పొట్ట పోగొట్టును

వనమూలికలచే హింసా చేకమును

తయారుచేయుట మంచిమందు.

సువాసన గలిగి యుండును.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నాడు

ఉచితము. చీటి చూడకొనిన మునుము గలగడ.

అమృతాంజనేయచో 6, తంబుశెట్టివీధి, మదరాసు.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజి మొదలగు వానికి వేరెత్తినది.

తామర ఒకరిధమైన పురుగులను చర్మముమీదగాని, వెండ్రుకలలోగాని, గోళ్లలోగాని, పుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదమునుబట్టి తామరలోను రెండుమూలభేదములుగలవు.

రాజరాణి గుర్తుగల తామరతైలము పూతినాశకములగు చాల మంచి మందులలో తయారుచేయుటకి ప్రఖ్యాతి గాంచిరి. అనేక దోష్ట సుండియున్న తామర వాల్చునై గుసారులు రాచినలోడన పోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసియున్నారు.

కావున తామర, తీట, ఏనుగ గజి మొదలగునవి గలవా రందఱు ఈతైలమును బోసరివాడి మాత్రగోరవము.

దీనినిరాచిన మంటముండదు. చర్మమునలుపెక్కును. పుండుకడను.

వెల డబ్బా 1-కి 0—4—0 అణాలు మాత్రమే.

అమృతాంజనేయ డిపో 7 తంబుశెట్టివీధి బాద్మిటవును, మదరాసు.

అమృతాంజనేయము డిపో 109 స్ప్రింగ్స్, బ్యాంక్, మదరాసు.

దంతచూర్ణము

పండ్లపోటుకు తీపులకు మంచిపాడుము.

ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లపోటులవలన చిగుళ్లునుండి రక్తము ప్రవించుచుండును. నోటి దుర్గంధము లేక యుండును. పండ్ల ముత్యముల వలె తెల్లగా నుండును. అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది.

సర్వసామాన్యముగ అందఱును వాడుటకు తగియున్నది.

పండ్లకు బలము నిచ్చును. చిగుళ్లు గట్టిపడును.

ప్రతివారము వేలకు వేలు డబ్బీలు విక్రయము.

డబ్బీ 1-కి 0—2—0.

డబ్బా చూ. 1—2—0.

అమృతాంజనేయ డిపో, 7 తంబుశెట్టివీధి, బాద్మిటవును, మదరాసు.

అమృతాంజనేయ డిపోవారి దిన వ్యవధములు.

చూ.అ.

జిర్జర సాయనము మాత్రము. అబ్జర్వ మునకు	1 4
వజ్రగుళికలు. ఛాతుపుష్టికి	1 0
జిర్జరహరి. జిర్జరములకు సీసా 1-కి	0 12
మూలశంకకు తైలము డబ్బీ 1 కి	0 12
కలరామాత్రము చా.తిభేదులకు	0 6
తేలుమును. తేలుకాటుకు సీసా 1-కి	0 8
దంతశూలహరి. పండ్లపోటుకు	0 8
కర్ణశూలహరి. చెవిపోట్లకు	0 6
గజ్జికేతైలము. గజ్జి, చీడలకు డబ్బీ 1-కి	0 3
పగళ్లకు తైలము. శీతపగళ్లకు	0 6
వేలకుముందు. సీసా 1-కి	0 4
కుమ్మకు తైలము. డబ్బీ 1-కి	0 8
సుఖభోగిమాత్రము డబ్బీ 1-కి	1 0
సుఖభోగి తైలము. డిపో, పుండ్లకు	1 0
రోమహరి. వెండ్రుకలు ఊపటకు	0 8
మోహినితైలము వెండ్రుకల పెంచుటకు	1 0
చుండకునూనె	0 6
గ్రహణిమాత్రము డబ్బీ 1-కి	0 8
బులాబిమాత్రము. మలబద్ధము	0 8
కుసుమాగిమాత్రము. కుసుమవ్యాధులకు	1 0
శగక్కుదావకము. సీసా 1-కి	1 0
కఫహరి. శీతగజ్జిపండ్లకు	1 0
కఫహరిమాత్రము. పగ్గు. ఉబ్బసములకు	1 0
సుందరితైలము. ముఖకాంకికి	0 8
శిరోవేదనమాత్రము. తలనొప్పులకు	0 12
నేత్రాంజనేయము. కంటివ్యాధులకు	0 4
జంతువాతహరి. ఎముకలకు	0 8
ఉబ్బసములకు మందు. సీసా 1-కి	1 8
వాయువుపోట్లకు మందు	1 8

అమృతాంజనేయ డిపో, బ్యాంక్, మదరాసు.

ఖగోళము-సూర్యుడు

[కలచనవల్లి కనకమ్మగారు]

మనము జడవించు భూగోళముయొక్క చిత్రము లనే కమలము గనునది సృష్టికర్తయొక్క మహాత్మ్య కచెరు వొందుచున్న మనకు ఇట్టి క్రమచరు లనేకములు ఉన్నవని తెలియజేయు శాస్త్రమునకు మేరయ్యెదము. అట్టి మండలములలో గొన్నిటిని కాస్త్రవేత్తలు తమసూర్యబుద్ధిచే బహిష్కరించి కనగొన నగుటలలో గొన్నిటి నిందు బొందు కలచుచున్నాను.

సూర్యుడు దేవునిమించిన పేర్లుట సంజకెంబాదు నలుగురుగల గ్రహముల కన్నుల కిది పోవించుచుండ ద్రవ్యల కానంద మతికయించగ, నది చూచుచుండ నా న ధ్యానాగ మంతరించి, విశుద్ధమైన ఆకాశమండలము మనోహరమై కనుపట్టుచుండు. తిమిరంబు దిక్కులనెల్ల నావరించుకొని, నైకెగయుచుండు సమయమున, నక్కడక్కడ మిణుకు మిణుకు చూచుచుండు చుక్కలు ఒకటి వెంటి యొకటి నేత్రముల కగ పడుచుండును. కొద్దికాలములోనే ఆకాశమంతయు, తెక్కిరింప నక్కనులాయుడైన నలవి గాని కిక్కల నమాచుచుండే సంకరంకబడుచుండును. నీవర్ణపు మొకముఖమిద్దమిద నను ర్చుచున్న కృష్ణజ్వాలాయన సత్ప్రకాశవంతములుగఁ జీకటిరాత్రి నక్షత్రములు భాసిల్లుచుండును. చక్కగనిచుక్కల గనునించిన నవియాకనంబున సంచరించుచున్నటుల గోచరంబగును. ఇవియు సూర్యచంద్రులవలె తూర్పుదిక్కున నుద్భవించి, సంచరించి పడమట అస్తమించుచుండును. ఆకనమం దుత్తరదిశలో బ్రకాశముగ వెలుగుచుండు నక్షత్ర మొండుగలదు. అయ్యది సంచరించుటలే కనపడదు. ఈనక్షత్రమునకు సమీపముగ నుండు చుక్కలు మనకంటికె గనుపడకుండునంత మందగమనముతోఁ జూచుచుండును. ఉత్తరదిక్కున నధికముగఁ బ్రకాశించెడి బురుజునకు ధృవనక్షత్రమని పేరు. ఈధృవనక్షత్రమునకుఁ జాటు చక్కరితి నన్నిచుక్కలు కరిభరించుచుండును. దగ్గరగ నుండునవి స్వల్పములైనవలయును. దూరముగ నుండునవి విశాలములైన వర్ణములలోను దిక్కుగనుండును. వర్ణము విశాలమైనపుడు మనకు నగమచుట్టుకే కనపడును. అంతవలననే ఆనక్షత్రములు తూర్పునకుదయించి ఆకాశమార్గమున కగ్రముగ నడచి కల్పించును నస్తమించుటల మనకన్నుల కగ పడుచుండును. ఇతేవిధముగ సూర్యుడును చంద్రుడును బూర్వ భాగంబున నుండుచి వల్పముభాగంబున నస్తమించుటలు మన కగపడుచున్నవి. ఇట్టి సూర్యచంద్ర నక్షత్రాది సంచారమునకు కానకడంతయు భూగోళము చుట్టును వర్ణముగఁ కరిభరించుటయే కాణముగఁ దోచుచున్నది. ఈవిధముగనే ఆనేకకాలములవర్తంతయు ఆనేకులనుగొనుచుండిరి. సూర్యమైన ఆకాశ మధ్యంబున భూగోళ మున్నటులను, దానిచుట్టు తదితరగోళము లన్నియు అన్యోన్య ఆకర్షణ శక్తివలన గ్రహములు మిఱక, నియామకము తిప్పుక నంచరించుచున్నటులను బూర్వ లాపించుచుండిరి.

అతివేగముగఁబోవు భూమకటంబునఁ గూరుచుండి కర్ణవాతము వ్యాపా మాదిని మైదానములు, పచ్చికనేలలు, ద్రైవపాలములు, తోవులు, తటాకములు, నైలములు, సమాన వేగముతోఁ బ్రతిహరించునట్లు నడుచుచుండుటలు మన కన్నుల కగపడుచుండును. దక్షిణమునకుఁ బోవుచుండిన, నవియెల్ల ఉత్తరమునకుఁ బరుగిను చుండుటలలఁ గనుపడును గదా! అదేవిధముగ భూగోళము కల్పించుచుండి తూర్పునకు, వర్ణముగా పరిభ్రమించుటలేని దానికి చుట్టునుండు సూర్యుడు చంద్రుడు, మొదలు గాగల మండలములన్నియు, పూర్వదిశవండి కల్పించుకడఁ బోవుచున్నటుల నేత్రములకు గోచర మగుచున్నదిగాని యవి నిజముగా నటుల సంచరించుటలేదు. అయినను దానికెల్ల స్వక్తిమైన గమనము కలదు. ముద్దెండు గంటల కాలములో తూర్పునండి అంతరిక్షముం తయు నడిచి కల్పించుట నస్తమించుటయే, భూమియొక్క అభోభాగంబున విశేషముగ పండ్లండు గంటలు గడచి తిరిగి పూర్వదిశకు చుట్టవించుటకఁ గారణ మారదు. భూమండలము గొప్ప బొంగరిమునలె ఇరుది నాల్గు గంటల పరిమిత కాలములో నొక్కసారి గుండ్రం గురిగి తిరుగుట యేయగును. కన్నుల కగపడునట్టి వాస్తవము మఱియొకటి.

మిక్కిలి ప్రకాశవంతముగ భాసిల్లు చుండెడి నక్షత్రములలో గొన్ని యాకాశమందుం దీక్షనకక్షత్రముల కన్న మిక్కిలి ప్రకాశముగఁబడి నిర్భయమైన వెలుంగునిచ్చుచున్నవి. నవాజుగ నక్షత్రములు కిక్కురు చూచుచుండుట యందలు

గుర్రెంగిన విషయమే. ప్రస్తుతము ప్రళయన దీనికొనరాబడి నది నక్షత్రములవలె కిక్కురుచునక నిర్భయమున పరీకాశము నిచ్చుచుండును. ప్రతీదినమును దీనిని గమనించుచుండిన నది నక్షత్రముల వలె స్వస్థానములం దుండక తమయొక్క స్థానముల మాన్పుచున్నటుల మనకు స్పష్టమగును. ఇతర నక్షత్రములు వీటికంటెగాక తమస్థానముల దప్పక సర్వదా ఏక రీతిగ వాని వాని నియమిత స్థలములలో గమనించుచుండును.

ఏకస్థానములేక చలనమునందుండు నక్షత్రములు నిజముగ నక్షత్రములు కానేకావు. అవి మన ప్రపంచమును బోలిన మండలములు. ఈమండలములు విశేష ప్రకాశవంతము లైనను ఇతర నక్షత్రములలో మకమక లాడుచు అస్పష్టములు కాంతి హీనమైన నక్షత్రములతో గొప్పవికూడ కావు. నిజమైన నక్షత్రములకన్న కడంగడు మనకు సమీపముగ నీచుండలములంటలే నవియంత భానురముగ గప్పట్టుచున్నవి. ఈభానురమండలములకు గ్రహములని పేరు. ఈగ్రహములును భూమండలమును సూర్యుడుంటుంబడుటో జేరినవి. ఈటటుంబడునకు అధిపతి సూర్యుడు. మధ్యభాగమున సూర్యుడును అతనికిచుట్టును వాయుములతో నితర గ్రహములును అన్నియు బరిభ్రమించుచుండును. ఈగ్రహములలో గొన్ని భూమండలముకన్న చిన్నవిగను కొన్ని పెద్దవిగను ఉన్నవి. ఇన్నిమండలములవలన ఉష్ణమును ప్రకాశము నిచ్చి తనచుట్టు తిరుగుటల చేయుకక్షిల సూర్యమండలము తదితరమండలములకన్న విశేష ప్రకాశము గలిగియున్నది. ఈమండలములకు మన బుద్ధిచే నిర్ణయించుటకు శక్యముగాని దూరమున నాకనము నందు రాతినయ్యుచును మిణుకుమిణుకుమన నెవ చిన్నచుక్కలుండును. అక్కలు ఈగ్రహములకు భిన్నములు. ఒక్కొక్క చుక్క ఒక్కొక్కసూర్యుడని మన మెన్నదగియున్నది. విశేష వేగవంతముగ మనకగపడుచున్న సూర్యమండలము నక్షత్రములండు అంతరిక్షభాగమందుండిన ఆనక్షత్రములకన్న ప్రకాశముగూడ నీసూర్యుని కుండనేరదు. అనంతములై వివిధములై భిన్నవర్ణములగునై ప్రకాశించు చుక్కలవిషయమై ముచ్చటించుటకు బూర్వము సమీపములై, నులభములై, ఏకవర్ణము గలనై ఏకటటుంబడు గలనై యుండు గ్రహముల నూర్చి ప్రస్తుతము ముచ్చటించెదను.

సూర్యుడు.
భూమండలము ఉత్తరధ్రువమునుండి దక్షిణ ధ్రువమువరకు 8,000 మైళ్ళదూరమును చుట్టు వలయును 25,000 మైళ్ళ పరిమితియు గలది యని వివర గాత్య ర్యమగుచున్నది. సూర్యమండలముయొక్క వ్యాసరేఖ (చుప్పరేఖ) 900,000 మైళ్లు పరిమితిగలది. భూవ్యాసరేఖ కన్న నూరింత నడిదిగలదిగ నున్నది. భూమండలమువంటి మండలములు 12,50,000 కంటె యొక్కటిగ వలెనుండిన వెంతగొప్ప దగునో సూర్యమండల మంత గొప్పదని తెలియనగును. భూమి చుట్టు ప్రదక్షిణము జేయుటకు మన కెంతకాలముపట్టునో దానికి 4000 వర్షములు కాలములో భూమండలము నుండి సూర్యమండలమునకు బోనగును. ఇంతయు గంటకు 60 మైళ్ళ చొప్పున విధివిరామములేక ప్రయాణముజేసిన రమారము 180 సంవత్సరములకు సూర్యమండలమును జేరవచ్చును. మొత్తకు 1 అటాచొప్పున (చార్జి) కూలియిచ్చిన నీ మహాప్రయాణమునకు 60,00000 రూ.లు కట్టవలెను. ఇండువలన సూర్యుడు మన కెంతదూరముననున్నది విశద మగుచున్నది. ఈ పరిమితి బుద్ధిచే గ్రహించుటకు శక్యము గాకయున్నను సూర్యునియొక్క యాకారమునైన గొంత గమనించెదము. సమమైన తెల్లని కర్మలాకారము గలిగియున్నటుల సూర్యునింబడు మన కన్నుల కగపడుచుండినను సూర్యుబుద్ధులచే నేర్పాటుజేయఁబడిన గుర్చిటియంత్రములచే సూర్యునింబడును దర్శించిన నయ్యది విశాలమై వర్ణమై తెల్లని బిళ్లవలె కనబడుటయెగాక గోళాకారము జెందియున్నటుల గానవచ్చును. అబిళ్లయిన తెండు మూడు కల్లలచుక్కలు కనబడుచుండును. ఆచుక్కలయొక్క పరిమితి విస్తృతమునకఁబడుచున్నది. వీలయిన భూగోళముమా డ్ది 10 గోళముల నొక్కరసగ నుంచినను ఆ కల్లనివచ్చు ఒక్కలైనను పూర్తిగ నావరింపఁబడదు. అది ఎంత విస్తీర్ణము గలవియో దీనివలన జెలికునగు. ఆ కల్లనివచ్చునంతటి ఎవ్వరికి జక్కగ జెలికును. అనేకమంది జ్యోతిశ్శాస్త్రవేత్తలు అనేక విధములగ ఈ కల్లనివచ్చులను దర్శించియున్నారు. ఈమధ్యను సూర్యునింబడునొక్క పరిశీలననే గమనకడ ఒక పరీక్ష నుండి యింకొక పరీక్షలకు సంచరించుచు బొత్తుగ గనబడ కుండుటయు గలదు. ఇదిగాక సూర్యునింబడుమీద కొన్ని గుణములు గలవు. ఇవి తెల్లనినై యనేక యాకార పరిణామములు గలవియై బింబముయొక్క అంచులయందు గప్పడుచుండును.

సకలప్రాణులకును ఆధారముగనుండు సూర్యునింబడు మే యని యంద తెలిసికొనినా. అతిబహు యొక్క తేజస్సును కలన మనద ప్రకాశమును, వేడిమియు కలుగుచున్నవి. సూర్యునియొక్క వేడిమి ఎంతాకాలమునందు మన మనుభవించుచునే యున్నాము. మనయందు దహకలిగి విశేషదూరముగ నుండిన సూర్యునియెడ మనము కృతజ్ఞులమయి యుండవలసి యున్నది. భూమికి చుంపుకున్నంత దూరములో సూర్యుడుండియెడ యది సౌఖ్యము ఇది ఆసౌఖ్యముని తలంచుటకు శక్యము గానంత కిప్పుకాలములో మనమరదరము మటుమాడు మయి పోవుటయే గాక నిష్పవంతులైన పక్కపల్లె పురపట్టా ర్థమయిన ఈభూమియంతయు కంగి పోవును. ఇట్టిపరిచందమైన పరీకాశమునకు కాఁబ మేయియుండు నది కనగొనుటకు కాస్త్రవేత్తలు తమజీవితముల ధారపోసిరి.

సూర్యమండల మంతయు మట్టి మండుచున్న గొప్ప అగ్నియని యనుకొనుటకు వీలులేదు. రవిమండల మంతయు కేరలము ఘటమై బోగ్గయై నుండిన అవియంతయు నుండిపోవుటకు 6 వేల సంవత్సరములు పట్టియుండును. ఇప్పటికి పూర్వముకన్న సూర్య వేడిమి కొంత చల్లారి యుండును. వేడిమి కేరలము మంటలవలనే కలుగుచుండుట లేదు. సంఘర్షణము కలన గూడ జరిగెనుమన్నది సూర్యుడు ఎల్లప్పుడు సమాన వేగముతో కరిభరించుట లేదు. కొన్ని భాగములు చుట్టుతిన గుటకు 25 దినములును కొన్ని భాగములు 27 దినములును మరి కొన్ని భాగము లింకా చుట్టుతినగుట కెక్కువ కాలము పట్టుచుండును. ఇందువలన సూర్యునింబడునకు సంకోచము కలుగుచున్నది. అట్టి సమయమున బహిర్గతములగు పౌరలకు అంతర్గతమయిన పౌరలతో సంఘర్షణము కలుగుటచే వేడిమి యుత్పన్న మగుచున్నది. ఒక్క సంవత్సరమున సూర్యునింబడు 250 అడుగులు తగ్గి సూర్యునింబడు పరిసరించుచున్న వేడిమి యంతయు కలుగుచున్నది. ఈప్రకారము సర్వకాలము సూర్యునింబడు తగ్గుచుండుననితలంచుటకు వీలులేదు. బింబముయొక్క వైశాల్యము విశేషముగ నుండుటచేతను ప్రతి సం॥ కు తగ్గునట్టి విస్తీర్ణము బహు స్వల్ప మగుటలకు 10000 సం॥ములు గడచిన ఎట్టి సూర్యునివృత్తములచే గమగోచరమైనను సూర్యునింబడు ఎంతమాత్రము తగ్గిందని వదించుట కేరికి సాధ్యపడదు. మనకు గావలసిన ఉష్ణమును ప్రకాశము నియ్యకాలవంత స్థితి సూర్యునికి గలుగుట కనేకకొట్ల సంవత్సరములు పట్టును. కాబట్టి యట్టిస్థితి ఇంకవనేకతరములకును సంభవించదని నిశ్చయముగ నుండవచ్చును. ఇంక వనేకసం॥కులను గృహించుటకు జ్యోతిశ్శాస్త్రవేత్తలు గొప్ప గొప్పయంత్రముల సుపయోగించి గ్రహణ కాలమందు సూర్యునింబడును బహిష్కరించుచున్నార. వేదాంగములైన ఆచారాస్త్రములలో జ్యోతిశ్శాస్త్ర మొక్కటి. ఇందు ఎట్టియంత్రముల సాహాయ్యములేక అన్ని సంగతులు కనగొనుటకు మార్గము ఉన్నవని తచ్చాస్త్రమండేమును నడుపుచున్నారు.

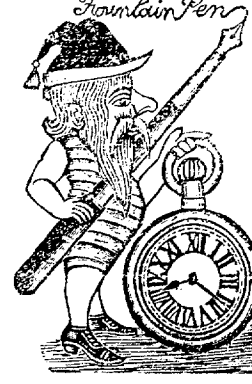
కావలెను ఒక వైశ్య వితంతువు

వరుడు సర్కారు ఉద్యోగమునం దుండు ఒక యాదను . పురస్కారమును ఇచ్చుగించు స్త్రీలు ఈ క్రింది అడ్రసుకు వ్రాసిన తగిన ప్రోత్సాహమును పొందగలరు.

నరసపల్లి చన్నప్పసెట్టి, బల్లారి.

బహుమతి

“లండన్ స్పీసుపాకెట్టు గడియారము”

ఈ గడియారము మేము ప్రత్యేకముగా సీమలో నుండి రప్పించి యున్నాము. ఇది చూచుట కందమై తల భీమున నెట్లు పూర్వ ఆడు గాను దూమును గలిగి బహు నాణ్యమైన పనితో చేయబడి యుండును. ఇది ఇంగ్లీషు మూదిగ గడియారము. అనేక గడియారములు విక్రయించితిమి. మా కంపెనీ పేరు ప్రఖ్యాతిపొందవలెనని యా 2-0-0 ఖరీదుగల మేలైన ఫౌంటెన్ పేనా ఇనాముగా పంపించబడును. గడియారము ఫౌంటెన్ పేనాతో కలియం యా 8-0-0. వి. పి. చార్జి 0-5-0 పరీక్షేయము. ఆంధ్రపత్రిక చందాదాసులకు మాత్రము ఇవ్వబడును. మీ ప్రతీక నెంబడున తెలుగువలయును. వి. ఎ. ఎన్. పాణి, నెం. 8 ఇతరశబ్దకావీరి, మదరాసు.

[మా ప్రత్యేక విలేఖరుని వద్దనుండి]

మొదట్లాది కాదు తిట్టి వ్యవహారములలో రయ్యకును మన
స్థులను సంశ్లేష్టించి, మాన్యువకు దగిన కారణములను
తగ్గింపు బోధించు మార్గము కనపడదు. 1939 డి సెంబర్
ముఖా గోవాలో డెల్టాలో ఒక స్వాత్ర్య క్రొత్తనిటి తూర
లకు వెళ్లివచ్చును ప్రస్తుతము మొలొ నలె నే గొప్ప అసంతృప్తి
జరించెన నీటిమరుపును నివారించు అప్పుడు ప్రభుత్వము
నా రోకకమీటి నేర్పరచిరి. ఆమీటి వారు క్రొత్త తూరలు
వెట్టకమునకు సబ్ డివిజను ఆఫీసును తివాళ్ళివాదంతో సహా
అధికారులను తనిఖీ చేయవలయునని నిర్ధారణచేసిరి. తివాళ్ళి
వాదము వెంటబడి, లెక్కలతో కరణమునాడె సంఘటన స్వా
భావిక మేగదా! రయ్యకులకు ముందుగా తనిఖీ చేయవలయునని
తెలియజేయుచును. అప్పుడు వారు వెట్టుకొను మొలలకు
తివాళ్ళివాద సబ్ డివిజను ఆఫీసునని వాటియూ డ్లెవలను
కురిగింపు ఘనములతోడిరల ముసర్పిర్ప యుచుండెను. తూరల
నిర్ధారణ నునకు జవాబువారి డి. పి. డబ్ల్యు. ఖాఖావారు గాను
ప్రతి తూరయొక్క పరిమాణమును సబ్ డివిజను ఆఫీసును
ఒక రిజిస్టరులో నమోదు చేయవలయును. ఎటువంటి తూరలను
వెట్టికమొలల ఆయాభూములకు సమమున నీరు ఎక్కడో
ఆ మొలలయల సంగతుల నన్నింటిని సబ్ డివిజను ఆఫీసుకు
రిజిస్టరులో మాఫలయము. తదనంతరము తూరల ఖచ్చిరి
అంగికారాన్ని నా ఎక్కెక్కాచిత్త ఇంజనీరును గాకె సబ్ డివి
జన్లో ఆఫీసున తుపవలయును. తన అంగికారము నొసంగిన
తరువాత ఇంజనీరు జిల్లా కలెక్టరున జిల్లా గెజటులో ప్రచురిం
చుటకడ ఖచ్చిరి పంపవలయును. గెజటులో నుండి
ఒక నెల తరువాత తరువాత తూరలను వెట్టుకు ప్రారంభింప
వలయును. రయ్యకుల తివాళ్ళివాద సబ్ డివిజను ఆఫీసు
రులతో మొలల జేయవలయునని ఆ డ్లెవల తయారు నివ్వ
గొప్పవో నని యిప్పుడు వివిధింపవలయు. కాని ఆయా డ్లె
వలను తూరల కొంతవ సరిబంధించినగా మూత యుండ
వలెను. ఆయా డ్లెవలను నీరు తూరలనుండి ప్రవహించి
మొలలిడపపడవ ఆలోచించవలయు. రెవిన్యూ ఇంజనీరుకు కా
ఖుల వా రిజిస్టరు లెనిసి చేయి ఈ తివాళ్ళి గోవాలో డెల్టాలో
నడతలొనర్చుచి. ఎక్కెక్కాచిత్త ఇంజనీరు క్రొత్త తూరలకు
వెట్టుటకు, క్రొత్తనిటి మాధానమును నేర్పజుచుటకు ముం
దుగా సిఫారసును సిద్ధ పచేసి వారి కలెక్టరు గారి యింగి
కారాధమును తుపవలయును. కలెక్టరు గారు తరు క్రింది యు
ద్యోగిముల కి సిఫారసును వాడుగా యోజించి తెలుపవల
సిని దతి పంపును. క్రొత్త తూరల విషయము, క్రొత్తనిటి
యాధానముల విషయములు ఇంజనీరును గారు రెవిన్యూ
ద్యోగులకు పుట్రి సిఫారసులకు వాత క్రమముగా పరీక్షించ
చుచుచును మొలలాలల కారణమున వాద తోయవచ్చును.
రయ్యకుల కోరికలకు రెవిన్యూ డ్లెవోములకు కనుగొం పు
ల్పించిపోయెను. తన కష్టస్థితిములకు తప్పక మనవి
చేసికొని యుండువారితో తన సేవ్యముగా నమ్ముచున్నా
ను. జిల్లాధికారులతో నిరంకుశాధికారాధి నానము ఇప్పటికిని
పూర్వముగా తెల్లి పరగి నున్నది. రయ్యకుల జీవమునకు నం
బంధించి గొప్పమాన్యులను వెర్చుటగాను, పుండుముగాను
ప్రపేక వెట్టకముల నని నా, రయ్యకుల కష్టస్థితిములను విని
వారు మున్నును సమాధాన వెట్టవలయుననియు ఈ సాధికారు
లితములను గ్రహించినట్లే కనపడెను.

1915 వ సం॥ మే నెలలో గోదావరి జిల్లాలో గా
చరణమూలమున్న పద్ధతి రయతుల యభిప్రాయమును దెలిసి
కొనుటకు, గాచర్ పేటకు విజ్ఞానమును విడుదలను, స్థాని
కానసమయమున కిగిల్చుచున్నట్లు చేయుటకు ఉత్తమును
దని తెలిపి ప్రాత్ర తూర్పున, వెట్టి కొత్త నీటియధానముల
చేర్చుటచే ముందు రెవెన్యూ, ఇంజనీరింగు శాఖలవారి తీర్పు
ని కృష్ణా జిల్లాలో సయ్యరూ జమీందరీనగని ఉత్తము
లను జారీచేసిరి. ఇప్పటికే కృష్ణా నల్లపల్లెలో రెవెన్యూ
ములకు తూర్పున పెట్టుట అయిపోయింది. ఇకనుండు పెట్టుట
నీన భాగముల కీ ముత్తమపు ల్యయిండును. ఫిబ్రవరి నెలలో
కానస నిర్వాహకులలో తూర్పున పెట్టుటకు ప్రత్యేకముల
సంతులన పూర్తిగా జాబుండు లేనిది. చేయింపవలసినది కో
రగా అందుకు ప్రభుత్వము రంగీకరించలేదు. కాని కృష్ణా
కలవరి నానగా రుజువుయిన పోటులలో నానుండు తీర్పు
ఇప్పటికిని జరుగుచు నెలవిచ్చిరి. ప్రస్తుత నీటి ఈ విధముగా
నున్నది. ఈ విషయములో కృష్ణా లున్న నాన దొరతనము
వారికి పదేపదే దరఖాస్తులు పెట్టుకొని ఉత్తములను బొంద
వలయునని ఉత్తములను చేయించుచున్నాను. రయతులు తమకృష్ణములను
గొల్లన చెప్పకొనగనని లాభములను పొందవలసినది.

ఇంకను చంచాళి బిల్లు.

నీటిని పంచుకొని విడుదలము ప్రభుత్వోద్యోగులు
రయతుల సహాయమును పుచ్చుకొని వారి కానసంబంధములను
కృష్ణములను తొలగించవలసినది రెండు మూడు సంవత్సరము
లనుండి దొరతనము వారిని నేను బలవంతపెట్టుచుంటిని. ఈ
కృష్ణముల నివారించుటకయి ఇంకను చంచాళి బిల్లును
చెప్పి ప్రతి కానస సభలో ప్రతీత పెట్టిరి. అధికారుల యొక్క
యొ అధికారుల యొక్కయు ఆక్షేపణములను, అభిప్రాయ
ములను తెలిసికొనుటకు దొరతనమువారి బిల్లును పంపి
య్యెను.

వివాదములను రాజుచంద్రారావుగారు జిల్లా
జిల్లా రయతుల సహాయముతో నీటిపాపముల వ్యవహారములను
పదేపు చంచాళి బిల్లును చేయించి యెన్నెను. ఈ బిల్లు
కారణము కలదు గాని దక్షిణమున రయతుల కొనసంబడినది. కాని
కానసములకయి గాదు. దొరతనమువారు 1914 ఫిబ్ర
వరి నెలలో రెండు మూడు చిన్న భాగములనుండి నీటిపాపములను,
భానలను సుకమ్మములకు వగయర పనులను ఒక్క గ్రామము
యొక్క మామలలోనున్న రయతులపరము చేయవలసినది
అజ్ఞాపించిరి. ఈ బిల్లు ఆర్డెర్స్ సహాయములను నిట్టి కార్య
ములను రయతు లెట్లు నిర్వహించుకొనగలరో చూచుటకయి
ఉద్దేశించబడినది. ఈ రయతుల కొనసంబడు అధికారులు
శ్రమించు నీటితూరలను పెట్టి కొన వల సిన స్థలముల
నిర్ణయము, నీటిని పారుదలచేసికొనుట, తూర్పున ఏ కొలతలవి
కావలయునో వారిని నిర్ధారణచేసికొనుట నీటి కాలువలను
మరమ్మతుచేయుట ఈ సురక్షములకు తగినసామర్థ్యము గవ
ర్న మెంటువారు రయతుల కొనసంబడు పైర్నాటు చేయబడి
నది. ఈ బిల్లు కృష్ణా, గోదావరి జిల్లాలలో ముందుగా జేయ
బడును. రయతులు స్వాధీనముగా కృష్ణాలో తగవులతో
ఆనంద్యము సహాయము చేసికొనుటను బట్టి ఈ పద్ధతి యితర
ప్రదేశములలోను ప్రదేశపెట్టుటకు మార్గ మేర్పడును. ఈ
పని జరుపుదముగా సాగించుకొనిరని రయతులు వారికృష్ణ
ములలో ముప్పాతికపాటును పారవోసినవారయ్యెను.

మురుగునీటి యిబ్బందులు.

మురుగునీటి యిబ్బందులను కృష్ణా గోదావరి జిల్లాలలో
తొలగించుటకు మి ప్రతినిధి రయతు నేను కానససభలో
నొక తీర్మానమును సహించించితిని. అది గవర్న మెంటువారి
వలన సంగీకరింపబడి పనులమీది మానము అయింది. కాని వా
రేమిపని సంతకములను జేసినదియు చెప్పబడెను. కృష్ణా పశ్చిమ
జిల్లాలో సహద్రములపొవు నుడుగు కాలువల విషయము
పాచ్చయిన కృష్ణాపాపములను యెన్నెను. ఈ మురుగునీటిని
పోగొట్టు సౌకర్యములకయి పాచ్చపాచ్చు ఖర్చు పెట్టువలసి
యెన్నెను.

ఒక సంవత్సరముక్రిందను వరదలవిషయమును సయి
తము నాని వలన గలిగిన కృష్ణముల సుద్ధోషించుచు నొక తీర్మా
నము కానససభలో దీసికొని రాబడియెను. అప్పుడు ఫిఫ్ ఇంజ
నీరు కర్నూలు ఎల్లీసు గారు ఏకము చేయబడవలయునో అసంద
ర్భమున పెద్ద పెద్ద ఇంజనీరులలో అభిప్రాయ భేదము కలి
గినదియు ఆ విషయము నూటొంబైవందల ఇంజనీరుల గారికి
సమీక్షా-రాష్ట్రము పంపబడినదియు కానససభలో నుడిచిరి.
కృష్ణా వరదకట్టలు సరి గానున్నవియా, వాటియెత్తు, పొడుగు,

వానిలోని లోపములు మొదలగువిషయములన్నియు చక్కగా
ఫిఫ్ ఇంజనీరుగారిచే చర్చించబడెను. గవర్న మెంటువారు
లోపములను నివారించుట కేమిచేయవలసినదియు వారు గా
1915 వ మార్చి నెలలో జరిగిన కానససభలో జర్చించబడెను.
కర్నూలు ఎల్లీసు గారు జిల్లాప్రజలయందు ప్రభుత్వమువారికిగల
సానుభూతిని వెల్లడించిరి. ఈ కృష్ణముల త్వరగా తొలగించ
బడును గాక యని ముందు కోరుచున్నాను.

దొంక కాలువలు.

దొంక పొంబోకలగుండ పూరు నీటి కాలువలనుగద
వెధించు అపరాధపుణ్యము గురించి కానససభలో కృష్ణము
కలవరున్నది ఈ నీటి కోచనముగా నున్నది. కొన్ని కాలు
వలను ప్రతి అనేక వర్షములయినది. కొన్ని రెవెన్యూవారి అధికా
రములను, కొన్ని వారి అధికారులను తనంద, కొన్ని డి.పి. డెప్యూ
వారి అధికారులను బొంది, దురికొన్నవారి అధికారులను తే
తంద ప్రత్యక్షముచేసిరి. ఈ పొంబోక కాలువలను ప్రజలకే
యిబ్బందులు కలుగుచున్నవని వాదించుచున్నాను. కొన్ని కాలు
వలను నెట్టి యిబ్బందియులే లేదు. రయతులలో ఈ కాలు
వల సంబంధమున విధించబడిన అపరాధపుణ్యము విశేషములను
అసంతృప్తి కలిగించినది. దొంకలగుండ పక్కాతూములను
జట్టుకొని కలిగిన యిబ్బందులను తొలగించెదమని రయతులు
అట్టి పెట్టుకొనియున్నారని విడుదలయ్యెను. ఇట్టి గట్టి తూము
లను కట్టుకొనుటకు నేమియున్నది కలవో నే జేప్పవలసినది.
ప్రజల సౌకర్యములను ముందుగా జాడవలసినమాట నిజమే.
ఈ కాలువలను కలుగు యిబ్బందులను తొలగించు పద్ధతుల
నవలించిరి నప్పుడు దొంక పొంబోకలపయిన సొంకను అప
రాధపుణ్యము నేల గట్టవలయునో నాడు దురుహ్యముగా
నున్నది.

స్థానిక స్వకవిపాలము.

1884 వ సం॥లో లోకముబోర్డు ఆర్డెర్స్ ముకాక
ముందు గవర్న మెంటువారి యుద్దేశము ప్రతిపాదించును ఆ
గార్డెర్స్ ముకముల నాలోచించుటకయి ఒక పంచాయితీని
కలిగి యుండవలయు ననియు, ప్రతి తాలూకాయొక
వ్యవహారములను మొత్తము మీద వరమగ్నములు కల
తాలూకా సంఘమున లేక తాలూకాబోర్డు కలిగియుండవ
లయుననియు ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశముయందుండెను. దీని
జనల ఆసీనులను బోర్డుకవిపాలిగా జేయవలయునను ఉద్దేశ
ముతో ఈ సీపార్టులు మార్చబడి, రెండు మూడు తాలూకాలు
కలిపి ఒక బోర్డుగా నిర్ణయించబడెను. తాలూకాబోర్డు
పరిమాణమును తగ్గింపవలసినది కానససభలో నుపపాదించబడి
న తీర్మాన మంగీకరింపబడినది. కాని అవిషయము చర్చ
ఇంతటికేమియు జరిగలేదు. గవర్న మెంటువారు దీనిజనల
ఆసీనులే బోర్డుల కర్తవ్యముగా నుండవలయునను అభిప్రాయ
మును మార్చుకొనవలసినది కీసిత ఈ విధముగా నే నుండవలయు
ను కాబోలు! రెండు, మూడు, నాలుగు తాలూకాలకులిపి
ఒక్క తాలూకా బోర్డుగా నిర్ణయించబడుననియు, అదిపో
యి ఒక్క తాలూకా ఒక్క బోర్డుగా నేర్పడు నీటికి రావల
యును. అప్పుడు తాలూకావాసులు తమ తాలూకా వ్యవహా
రములలో నెప్పుడు ప్రధాన పాతించెదరు. పనులు చక్కగా
సాగవలెను. తాలూకా బోర్డులను జిల్లాబోర్డు అధికారులనుండి
విముక్తి నొందింపవలయుననుట మరొక అలోచనయంత
యు. ప్రస్తుతము తాలూకా బోర్డులను స్వతంత్రజేయవలెను.
తాలూకా బోర్డుల బడ్జెటులు జిల్లాబోర్డుల బడ్జెటులలో జేర్చ
బడుచున్నవి. వారి పరిపాలనా విషయములు డిప్యూటీ బోర్డు
కంపెనీలనున్నవి. పనులను మంజూరు చేయుటకు ఉద్యోగము
లనిచ్చుటకు వీరికన్న అధికారులను స్వల్పము. ఇంజనీరింగు
కాభోద్యోగులను వానికన్న అధికారులను అసలేమున్ను. ఈ
నిర్బంధములన్నియు తొలగించవలసినదియును. తాలూకాబోర్డు
లనీటి యనినము కాన్నియు నీటికైనను రావలయును.

తమచూపాల్లి కాశ్చర్యముల మా నే హితులు రామా
నుజువారి గారు జిల్లాబోర్డులను తీసివేయవలయునని వాదించిరి.
జిల్లాబోర్డులను తీసివేయుటకు నేను సమ్మతించవలయును. నేను
చెప్పియు ప్రతితాలూకాలో నొక బోర్డు నియమించినయెడల
ఒక్కొక్క జిల్లాలో ననేక తాలూకాబోర్డు లేర్పడవలెను.
తాలూకాబోర్డుల అభిప్రాయములను నేను నొక పోటు నాలో
చించుటగా జిల్లాబోర్డు అత్యవసరము. రెండుగోర్డులు
జేయుట, పెద్ద పెద్ద బాటలు నేయించుట, పంటలను గట్టించుట
ఈ మొదలగు అంశములన్నియు జిల్లాబోర్డులకిని సంబంధించిన
పనులను తాలూకాబోర్డువారు వానిగండి యాలోచించుట
అసంబంధము. అట్టి వ్యవహారములను జిల్లాబోర్డువారికి అలో

చించవలసి యుండును. జిల్లాబోర్డులకిని సంబంధించిన పనులు
గూర్చి గలగు ముఖ్యమైనపనులను విచారించుటకు జిల్
లబోర్డు ప్రదేశములనుండియు ప్రతినిధులతో నొక సంఘము
నెలకొల్పిన ఎక్కడు లాభకరముగా నుండవలెను.

ప్రతితాలూకాలో నెలకొల్పబడిన ఇంజనీరింగు స్థా
నలపై తాలూకాబోర్డువారికి పూర్ణాధికార ముండవలెను. సర్
పి. ఎస్. కిన్సెయిమి అయ్యన గారు ఈ విషయములలో చెప్పిన స
గతికొంత ప్రార్థనము కలుగజేయుచున్నది. కొలది కాలుములలో
నే ప్రస్తుతపద్ధతులలో కొన్ని మార్పులు కలుగవచ్చునని నేను
నమ్ముచున్నాను.

మేతనములు.

ఈ జిల్లాలో మేతనములు అధికము జేయుటకులను
అనేకనుండి కలుపుచుగా నున్నది. జిల్లాజిల్లాలోని మే
విషయములనుగూర్చి అధిక కృష్ణా పుచ్చుకొనవలసి యున్నది.
పల్లెల భూములనుండి మెట్ట భూములను బోనలములకు పశువులు
సంతృప్తమునను నుమాడు ఆరుమాసములు అడవులలో నే
మేనుకొనవలసి యున్నది. ఆ కాలములలో పశువులను మేతకు
పంపుటకులను వ్యవసాయదారుల నకు మిక్కిలి కష్టముగా నున్నది.
ఇటుల సంచారము చేయవలసియున్న పశువులకు తప్పక
వైద్యసహాయము కావలసియున్నది. ఇప్పటికేమియు వైద్యస
హాయములేదు ఏ రాటులు చేయబడలేదు. కొత్తగా నీడు
బడిన ధనవహాయము జిల్లాబోర్డువారు, తాలూకాబోర్డువా
రును, తగిన పోట్ల కొన్ని పశువైద్యశాలలు గట్టించు అత్యవ
సరముగా నున్నది. వైద్యశాలలుగాని పశువైద్యశాలలు గాని
కొత్తగా స్థానిక బోర్డువారిచే నెలకొల్పబడినవారికి సంగీత
ఖర్చును దొరతనమువారి చెప్పెదమని నెలవిచ్చియున్నాను. అందు
వలన ఈ జిల్లాలోని స్థానిక బోర్డుల వారు సాధ్యములనున్న పశువై
ద్యశాలలు నెలకొల్పెదమని నమ్ముచున్నాను.

ఈ జిల్లాలోని అడవులన్నియు అనేక విధములుగా విభ
జించబడినవి. పొల్లులు, పినుకొండ పెట్టానాపల్లెలలోని మెట్టు
ప్రదేశమునలి అడవులు నాలుగు విధములుగా విభజించబడి
నవి. సహద్రతీరములందలి అడవులు అయిదవ తరగతిలో
జేర్చబడినవి. మొదటి నాలుగు తరగతుల అడవులలోను పశు
వుల మేతకు వలయు చేయు పనులను రెవెన్యూబోర్డువారు
నాలుగింతలు అధికముచేసిరి. అడవుల కాపాడుటకు ఈ యుప
క్రమణయవశ్యకమని వారి యుద్దేశము. ఈ జిల్లాలోనున్న 521277
ఎకరముల భూమిలో 483000 ఎకరములు భూమి కవికరములు
చేయబడినవి. ఈ మడవులలో 1914-15 సంవత్సరములో మేసిన
పశువులను రూ. 81,625 ల ఆదాయము వచ్చినది. ఈ కొత్త
నిబంధన లములలోనికి తెచ్చినప్పటినుండియు వసూలైన
సామ్య మొత్తము నాడుతెలియదు. నాలుగు రెట్లు కాదు. పను
ముల పదిరెట్లధికముజేసినను జిల్లాభూములు నీటియంపులలో
నున్నప్పుడు రయతులు తమ పశువుల నీడువలననే తప్పక
మేసినవలసి యున్నాను. పశువుల ఆహారములకు జేరుగ
ఆధారము లేకుండుట కల న నాపేద కాపురెంతవల
పునైన భరింపవలసి యున్నాను. ఈ సుముల
సధికముజేసిన పశువులసంఖ్య తగ్గునని స్థానిక దొరతనమువారి
రభిప్రాయములనున్నారేమో గాని ప్రస్తుత నీటిగతులబట్టి పశు
వుల కిరారాధారమేమియు లేనందున ఆ యుద్యమములను నే లా
భమురావలెను. ఈ సమస్యను చర్చలోకి దెచ్చుట కారంభించి
పగా నాబ్ది సుత్తుము నానవేసిరి. కాని కొలది కాలుములలో నే
నేనీసంగతిని దొరతనము వారికి తెలుప నుద్దేశించుచున్నాను.

భూములు లేనివారు.

ఈ కాశ్చర్యములలో నేను చెప్పినవివరములను మరియొక
ముఖ్యసంగతి దరఖాస్తు నిబంధనల మార్పులకు సంబంధించి
యున్నది.

ప్రస్తుతనిబంధనల ప్రకారము ఇదివరలో భూస్వాములు
కాని వారు దరఖాస్తుపై నైనను భూములు సంపాదించుకొన
గూడదు. అందువలన తక్కువ జాతులవారును పేదవారును
ఇప్పుడు భూముల సంపాదించుకొన లేరున్నాను. కానసనిర్వా
హకులలో చర్చించబడు తీర్మానముల ననుసరించియుండు ఇట్టి
యభిప్రాయముల మూలమున జిల్లాకాశ్చర్యమువారు ప్రజలయొ
క్క ఉద్దేశములను దొరతనమువారికి తెలిపిన అవిషయముల
గూర్చిగా అలోచించి నుండి తీర్మానము జేయుట కిట్టి జిల్లా
కాశ్చర్యము అభిప్రాయములు దొరతనమువారికి మిక్కిలి సహ
కారులుగా నుండవలెను గావున ఈయంశమును గూర్చి మనము
జిల్లాకాశ్చర్యములలో బాగా చర్చించవలసియున్నదని కాశ్చర్యగా
రు తెలియజేసిరి.

దేశీయతంత్రీ వార్తలు

జర్మనీ దేశీయతంత్రీ వార్తలు.

అలహాబాద్ మే 24:— అబ్దుల్లాఖాన్ అసవాదాత్ భూమి రంజుతుగా చాలకాలమునుండి యుండి కొంతగా నాన...

సామ్రాజ్యదినము ఉత్సవములు.

బెంగళూరు మే 24:— సామ్రాజ్యదిన మహోత్సవము జరుగుచున్నది యూరప్షియన్ శ్రీ పురుషులును భారతీయ శ్రీ పురుషులును విశేషముగా జరిగిరి.

బొంబాయి మే 24:— సామ్రాజ్యదిన మగుటలన దొరతనమువారియొక్కయు, ప్రజలయొక్కయు బహిరంగపు కట్టడములపై “యూనియన్ బాక్” వాపుటా లెరుగుచుండెను.

నాగపూరు మే 24:— నైట్లులలోని వారెంటియరులు, కేడెటులు, పోస్టులు, విద్యార్థులు, విద్యార్థినులు గలసి గొప్పమొత్తముతోనెరి.

కలకత్తా మే 24:— ఈదినము సాయంత్రమున బంగాళాదేశీయ సభలో నొకసభ్యుని నియమించుట కలకత్తాపుర పాలక సంఘమువారికి సభగావించిరి.

కలకత్తాలో నీరసముననే ప్రధమ కార్యాయము సామ్రాజ్యదిన మహోత్సవము జరుపుటచేసిరి. నదిలోనున్న పరవన్నీయొక్క యూనియన్ బాక్ సభ్యులతో కలకత్తాలోని పరిసరమునందు.

అలహాబాద్ మే 24:— అలహాబాద్లోనేటిదినము సామ్రాజ్యదినమహోత్సవము బాగుగా జరుపుచున్నది. పంజాబు వారెంటియరు ఫిరంగిబటాలము లొక్కమారుగా తుపానులు గాల్చినవి.

ప్రాంతీయము బహుమానము.

కలకత్తా మే 24:— బ్రిటిషు ఇండియా కంపెనీలో రెండవవర్గముగానున్న హెచ్. సి. ప్రాసెసుగాను ఒకవడత తిరుగ

బడి అందులో ప్రయాణికులు మునిగిపోవుచుండగా నీడకొని పోయి ఒక ప్రయాణికుని పొగిణము గాపాడినందున వారికి రాయలు హృదయపూరితముగా ఒక బహుమానము నొసగిరి.

నర్ ఆర్థుల బేరెట్టుగారు.

అలహాబాద్ మే 24:— భారతీయోత్తర నైఋత్యమునకు తెట్టెనెంటు జనరలు నర్ ఆర్థుల బేరెట్టుగారు అధికారిగా నియమింపబడిరి.

టి. జె. ఓడా నెంటుగారు.

అలహాబాద్ మే 24:— న్యాయ జనరలు టి. జె. ఓడా నెంటు ఆర్. ఎ. ఎమ్. ఎస్. గారు ఇండియా మెడికలు సర్వీసు డైరెక్టరుగా నియమింపబడిరి. నర్ పార్టీల్యూకింగు గారు వారి స్థానమున ఇండియన్ మెడికలు డైరెక్టరు జనరలుగా నియోగింపబడిరి.

హిందూ లా.

ఒక ముఖ్యమంత్రి. ప్రీతికాన్యూ తీర్మానము.

నాగపూరు మే 24:— హిందూవిశిష్టతలపు తన భర్త తెచ్చిన విభక్త్యాభ్యుదయ భర్త మరణానంతరము ను నూడనడిపించి ఆస్తిని పొందువాక్కు ఉన్నదా లేదా? అను అంశము ఈ వ్యాజ్యములో ప్రీతి కాన్యూ వారిచే తీర్మానింపబడినది. తన యాస్తిలో తనకు రావలసిన భాగమును విభజింపవలసివచ్చి 1908 వ సంవత్సరములో నాగపూరు తాలూకాలోని గుర్రసోదరుల నొక వ్యాజ్యము తెచ్చెను. దావాదారుని వంతు మార్గము 1800 రూపాయల విలువగలిగి యున్నది. ఆ వ్యాజ్యము జిల్లాకోర్టులోనుండ గనే వాది చనిపోయెను. అందువలన దావావిచారణ వాసి చేయవలయును, భర్త దావా నడపుటకు తనకు వాక్కు ఇయ్యవలయుననియు వాది భార్య ముఖామూర్తి గిజాభాయి కోర్టువారి కొక దరఖాస్తు సమేతము. ప్రతివాదులు దాని వాత్సేపించి; కాని జిల్లాజడ్జికి అదరభావులతో కొరక ప్రకారము భర్త పేర నావ్యాజ్యము భార్య ననుసరమైనది తీర్మానించెను. అంతట ప్రతివాదులూ తీర్మానము రద్దుపరచవలసివదని జూడిషియల్ కమిషనరు కోర్టున కేసు చేయగా ఆడవానికి వాక్కులేదని చెప్పి ఆ కోర్టువారు క్రిందికోర్టువారి తీర్మానమును రద్దుపరచిరి. అంతట వాదిభార్య పీఠీ కాన్యూన కేసులుచేయగా వారు జిల్లాకోర్టువారి తీర్మానమున కొప్పుకొనిరి.

కలకత్తా జాతీయనిధి.

కలకత్తా మే 25:— 1905 సంవత్సరములో కలకత్తా నగరమున స్థాపించుటచే జాతీయనిధి తాలూకు రూ. 58,080 లు యొక్క ప్రస్తుతాంశము, రూ. 10000 లు కొకాభ్యుదయింపద్రువ ఉన్నటులు తెలియజేయెను. అది యధికారుల సంఘము జాతీయనిధి సంఘముచేర రిజిస్టరు చేయబడినది. పారిశ్రామిక విద్యను, పరిశ్రమలను అధికము చేయవలయునని ఉద్దేశించి సంఘమువారు కొలదికాలములోనే వారి యుద్దేశముల పూర్తింబింప నిశ్చయించినారు.

పదునొకండుగురు మృతిమొందుట.

కలకత్తా మే 24:— సుందరబంధు దీప్తులతో క్రిందటి సోమవారము 10 గంటలకు 18 ఉరుపనివాళ్లు ఒకపడవలో కూర్చుండి బాహుధూనినదికి దాటుచుండగా పడవ తిరుగుబడి మునిగిపోయినది. ఆపమింపబడునట్లు సాత్వమున నైకోద్యోకులను వెంటనే కేరొకరిదరకు వారిసంరక్షణార్థము తీసికొనిపోయిరి. కాని ప్రవాహము మిక్కిలి తక్కినానుండుటవలన వారికే మోసము వాటిల్లుటయు జూడెను. మొత్తమున 7 ఉరుపనివాం (మూడుగురు) సురక్షింపబడిరి. పడవనానితోనూడ తక్కిన వారు మృతులై.

కల్కరణ పంగము.

వెట్టులు తగిలిన నైపులు.

బొంబాయి మే 24:— కల్కరణపంగమున వెట్టులు తగిలిన అనేకమంది నైపుల తమ బాధ పడుచున్నారు. వారి కన్ని బాధలకన్న ఆకలివాద ఎక్కువగా నున్నదట! ఈ దినముననే “మెయ్యి అఫ్ ఇండియా” సత్త్రికా ప్రతినిధి వారిని జూడటువ బోలెడు నొప్పి నుగంతుల చెల్లించెను. అందఱులను నూడ జనరలు బెన్సింతుగారి గూర్చి గొప్పగా ముచ్చటించిరి. రక్షణకు వచ్చు నైపుల గావితము బ్రయత్నించిన

యెడల శత్రువు శట్టణమునై గుండ వన్నము గురిపించునని యొకడు చెప్పెను. జనరలు బెన్సింతు గారట్టి నడుము చులలో నైపులు కొర్యాన్నిని రకల్పముచేరట. సావకాశ మైనపుడెల్ల జనరలుగారు వారియొద్దకిబోయి బోలాసాగా యుండవలసివదని హెచ్చరించురట! కనిస్తాంటునోపిలును పట్టుకొనినపడవ నొకటి రెండుదినములలో బెన్సింతుగారు కల్కరణపంగమున విడదినటుల నోచుచున్నది. ఆచారవిషయమును గూర్చి హిందువులు గుట్టువుమాంసముతినట మరెనిషేధ మగుట వలన యూరప్షియన్లు గుట్టువుమాంసమును, గాడిదెమాంసమును వారే తిని హిందువులకొకట నుంచుమాంసమును విడచుచుండెడివారట! బియ్యము మొకునునని హిందువులకే ఉపయోగకరమునైనట్లు, (ఇతివ్రేంద్రుడును) దాగావన కల్లపుడెల్లుల దేవునియనెడియు కేరొకడు కల్పించెను. ఒక చుట్టులపైటె రూ 250 లకు విక్రయింపబడుచున్నది. “ప్రికేషన్స్ సిగరెట్టు” టిప్ రూ 61 లు భరగలిగి యున్నది. ఆరబ్బిబీడియ సాధారణముగ నే రూ 1-8-0 లు చొప్పున అమ్ముబడుచున్నవి.

నల్లపండ్ల వైఖాళి:— నల్లపండ్ల వైఖాళి అలహాబాద్ అను దినమును సంచి స్థితికి వచ్చుచున్నదిగాని ఆమె చాలా కాలమునుండి అయినాను గతించునది గాదట.

యొద్ద సమాచారములు.

సిల్వా, మే 24:— హిందూదేశపు మంత్రీగా రిక్రింది వార్తను పంపుచున్నారు:— మెహతామెయియాలో టిగ్రిను నదివద్ద రహస్య ఆంగ్ల నైఋత్యము కలిసికొనట ప్రతివారికిని తృప్తికరముగ నున్నది. కటు పట్టణము నైపుకు తిరిగి నేలలు వెళ్లుచున్నది. మోసము మిదకు రహస్యవారు వెళ్లుచునే యున్నారు. ఉరేమియా సరస్సుకు దక్షిణమున నున్న మక్కిజునువారు పట్టుకొని బానుకువెల్లిరి. బాను మక్కిజునువారు నైపుతిభాగమున రి మైక్లోలో నున్నది.

18వ తేదీన కేరవులు పట్టుకొనిన విమిశ్చలమిద సారంగమును ఆంగ్లేయులు తిరిగి పట్టుకొనిరి. హూబ్బు పొంగితమునందు ఆంగ్లేయులొక గదిని పోల్చి వానివలన ముచ్చడిన కలుగును పట్టుకొనిరి. చాలవోట్ల కేరవులు ముట్టడించగా వారు వెనుకకు గొట్టివేసిరి.

వెర్దునుమట్టు తీవ్రముగ యుద్ధము జరుగుచున్నది. 20వ తేదీన జర్మనులు తీవ్రముగ నగ్నిశస్త్రము దురిపించి మూర్తోముఖాదిట్టులు గ చాల నైపులతో ముట్టడించిరి. వారు మొదటి కందకములో ప్రవేశించి కొంతదూరముండగలిగిరి. పరాను వారు వారి నెదిరించి చాలవచ్చునతో తిరిమి వేసిరి. ఇది తూర్పు భాగమున జరిగిన కథ. పడమటను వారు వృథాగా యెదిరించి యెదిరించి మొదటికందకములోని కొంతభాగము పట్టుకొనిరి. రాత్రి జర్మనులెదిరించుచునే యుండిరి. మూర్తోముఖ తూర్పున చేసిన యల్పియులొకసాగలేదు. పడమటి భాగమున మూర్తము మొదటి కందకమును పట్టుకొని గలిగిరి. అవశ్యము అడవి మూర్తమునందు మధ్య పగలంతయు యుద్ధము జరిగినది. ఎనెను నుండి హోర్కరుకు వాపు రొడ్డుమీద పరానువారు యెదిరించి రెండు జర్మనుల కందకములను పట్టుకొని 28వ కొండకు దక్షిణమున జర్మనులు పట్టుకొనిన కందకములు నున్నగు వానివి, ఫిరంగులతో బాదిధ్వంసము చేసిరి. 18వ తేదీన మూర్తోముఖ పడమటి చరయలమీద జర్మనులు తీవ్రముగ పడగ కరానువారు బాంబులను వేసి యెదిరించుచు ఫిరంగులనుండి అగ్ని వర్షము దురిపించియు యుద్ధమును వాడుచు చేసిరి. హాద్రుంట్లు క్యాలీయ పరానువారు పట్టుకొనిరి. పడమటిరంగమున విమాన యుద్ధములు చాల జరిగివి.

ఆస్త్రియాలో బోయర్ యుద్ధము చేయుచునే యున్నారు. కాని ఆస్త్రియనులందు ఇటలీవారు చెక్కుచెదరకుండ కాదుకొనుచున్నారు. బోయర్లుగూడయు బోయెరు వరాతి నేలలో నుట్టడించగా తీవ్రముగ యుద్ధముచేసి ఇటలీవారు వారిని చాల నష్టముతో వెనుకకు గొట్టిరి.

కుక్రివారమురాత్రి శత్రువుల వాకామినము కంటు తీరమున బాంబులను వేయగ, ఒకపట్టణములో కొంత జననష్టము కలిగినది. శత్రువిమానము ధ్వంసము చేయబడినది.

ఇటలీ

ప్రివోలితోని విద్రోహములు.

రోము మే 28:— రోములోని ప్రజలు ప్రభుత్వక్రేపరాయణులై యున్నారు. విద్రోహము దీనివద్ద పడగా ప్రభుత్వ నుండి నైసిటలను పంపించి వారిని ఓడించి ఇటలీనాగు తిరిమి వేసిరి. విద్రోహము సాడుగ్రిని ఖయిదీను 58 వెట్టి పారిపోయిరి.

అందుకే చీకటి అయిన అటవీ ప్రాంతాల్లో చీకటి
కొని విడిచి తలయొగ్గవలసిన రైతులవద్ద చీకటి
ద్రవ్యములాగుట తప్ప వేరుకావాలను. స్థానిక ప్ర
భుత్వమువారు చక్కగా నాలోచింతురు గాక యని
కోరుచున్నాము. కా॥ కేవలపట్టణాదు ఆంధ్రముం
డలములలో నుండగిన సాంకేతిక కళాశాల ఆర్థిక
కాధారముల సంబంధమున చేసిన ప్రసంగమును
గురించియు కా॥ చిదంబరనాథ మొనల్యారుగారు
జిల్లాబోర్డులర్ధుచేయవలసినదని చేసిన ప్రసంగమును
గురించియు రామచంద్రారావుగారు చేసిన విచార
మిక్కిలి సమంజసము. దమ్మిడికి గతిలేని స్థితిలో
ఆంధ్ర జిల్లాబోర్డులు ఉత్తమ సాంకేతిక కళాశాల
లను నిర్వహించుకొనుట గాని తాలూకాబోర్డుల
మాత్రముతో జిల్లామొత్తపుక్షేమము సురక్షిత
మగుట కాని రెండును కల్గలే!

ఇండియా ప్రభుత్వపు బిల్లు.

ఆంగ్లప్రభుత్వపు నల్లలో ఇండియా ప్రభు
త్వపు బిల్లు రెండవవర్గాయము చదువబడినది.
ఆ బిల్లు ఇప్పటికి ఈ దేశము ప్రకటితము కాలేదు.
అందులో ఏమిటదో ఏమిటదో రాజ్యాంగసభలో
జరుగు విమర్శల ద్వారాకో బయటపడినట్లే గాని
బయటపడినంతవరకే తప్ప తెలిసికొనుటకు ముకు
వీలులేదు. ఇది యుద్ధసమయము. వివాదములు
పెంచు సంగతు లెవ్వయు నిష్ఫలకరాదం ఎల్లరి
ప్రతిన. అయినను హైందవ ప్రభుత్వమార్గమును
నిర్ణయించు శాసనమును ప్రవేశపెట్టి ఆశాసన
మున పులియుండునో పుటయుండునో హైందవు
లకు వెండక వారి ఆభిప్రాయములు ప్రకటింప
లగుటకు నైన వ్యవధి యియ్యక ఆంగ్లప్రభుత్వ
లోని పెద్దనుచుమ్ములు హైందవాభిప్రాయమును
తామే దివ్యదృష్టియై యిస్తుచుండుట ఇరువదియవ
శతాబ్దపు జితము. ఇస్టింగ్లను ప్రభువుగారు ముట్టి
దినము ఈ బిల్లు రెండవవర్గాయము ప్రభువుల
సభలో జరువబడునప్పుడు ఉపవాసము చేసిరి.
హైందవసైనిక పౌర ప్రాద్యోగములకు బ్రతిష్ఠపరగ
కాలలో జన్మించినవారే గాక స్వదేశసంస్థానముల
వారును ఇండియా పరిసరభూములవారును అర్హు
లని తెలియజేయు క్రొత్తమార్పును గురించి
చెప్పుచు మన ప్రభువుగారు ఇది హైందవాభివృద్ధి
సూచన యనియు హైందవుల యామోహమునకు
తప్పుక భాజనమగుననియునుచిరి. ఈమార్పునప్పుడు
ఏ హైందవదేశీయమహాసభ కోరియుండెనో ప్రభువు
గారు చెప్పియుండిన బాగుండును. స్వదేశ సంస్థాన
ములు ప్రత్యేక రాష్ట్రములుగా గణించునప్పుడువాని
యెడలను కరస్పెన్సమార్గత్వ సంఘు లేర్పరచుకొని
పనిచేయుట సక్రమమార్గము. పోంతు. స్వదేశ
సంస్థానప్రజలు మావారే కావున వారు మమ్ము
లనుగోవారి సంస్థానము లానికి రానిచ్చినను తరును
గొట్టినను వారి నంగీకరింపమనుకొందము. పరిసర
భూములవా రెవ్వరు? ఇస్టింగ్లను ప్రభువుగారు
నేపాలీలను మూత్రము పేర్కొనిరి. గవర్నరు
జనరలు గారు తలపెట్టినయెడల అగ్రిడిటు పనికిరాక
పోదురా? ఈమార్పు హైందవుల కెన్ని యంధము
లను తేరాదు? ఇది హైందవాభివృద్ధికి మార్గమా?
హైందవహైన్య మార్గమా? మనకు సాయము
చేయు మిత్రులకు ప్రత్యుపకృతిచేయు మార్గము
లేన్ని లేవు. హైందవభూమిలో నుద్యోగములిచ్చుట
చేతనేనా ఆ ప్రత్యుపకృతి చేయవలెను? అట్లు
చేసినయెడల ఉన్న స్వల్పమగుకాలములలో హైంద
వులకు కొన్ని నిరోధితములు కాలేగా? హైందవు

లీ మార్పు నామోదింతు రనుట ఎట్టి సాహసము?
మరియొక మార్పు ఇస్టింగ్లను ప్రభువు పేర్కొని
నది కలదు. మన స్థానికప్రభుత్వ కార్యవిర్వాహక
సభ్యులలో పేరందిన బ్యాంకులకో వర్తకునో ఏమి
మించుకొనుట కిప్పుడు అనుకూలములు లేవట.
మొందున కీ శా స న ము వలన అనుకూలములు
కలుగునట. అనుకూలము లేమి యేర్పరు ప
బడినప్పు మా యెదుట గల వార్తచే తెలియ
వచ్చుటలేదు. ప్రస్తుతము ఉద్యోగము అయిదేం
డ్లకే వ్యాపించుచున్నది. విరతిభృతి లేదు. ఈయ
నానుకూలములను తొలగించినారని యూహింప
వలసి యున్నాము. పార్లమెంటు వ్యాపారాభివృద్ధి
హైందవభూమిలో కానున్నదట. అందుచేత ని
మార్పు లాభకర మట. మిక్కిలి సంతోషము.
కాని చేయబడిన మార్పు ఏ పాశ్చాత్యవర్తకునకో
సంపత్తరముల కొలది వేల రూప్యము లిప్పించు
టకు ననువైనది యెవరో నేమి ఫలము? హైం
దవు లెట్లు తృప్తులు కాగారు? మరియొక్క
మార్పువలన ప్రభుత్వము వారిపై ప్రజ యభి
యోగము దెచ్చి నష్టము బ్రతికెకొను స్వాతంత్ర్య
ము కూడ పోగొట్టుబడిన దని బర్మావర్తక సంఘ
మువారు ఖండనము వంపుచును మాచమవరు
లు స్పందింకలరు. ఇదియు అభివృద్ధిపరమే నేమో
ప్రజా స్వాతంత్ర్య పక్షమేనేమో ఇస్టింగ్లనుప్రభువు
గా రాలోచించి పాగా? ఈ సంగతు లన్ని
యూను హై దవులు విషయజ్ఞానముతో చర్చించి
వప్పుడు కదా బయల్పడును. ఏ అవకాశమును
ఇయ్యక ఇస్టింగ్లను ప్రభువుగారు ఈబిల్లు హైందవ
రాజకీయాభివృద్ధికో మరెయొక మెట్టు అని వర్ణిం
చి సంతోషాత్రయ చది మెట్టెపోవు నని సంతో
షించు ఈమారుక త్రేతనహైందవు లెవ్వరును ఏ
ఇరువదియవ శతాబ్దమున లేరే. స్వకరిపాలనను
హైందవులు కోరి యుద్ధము కారణముగ తీర్చిం
దోళనవాపి వైచియుండ నీరీతిగ వీని శిశు సాయు
లను తేసి వైచి వద్దతులు ఆంగ్లప్రభు సభ వా
రవలంబించుట యెంతటి ఆత్మసంవేదనను ఏ దేశ
మున బుట్టించునో ఉదా రాంగ్లహృదయము లాలో
చించవలసి యున్నది. పనిలేని ప్రభుసభ్యులు
హైందవభూమిపై ఇంత దయగొనకుండ నాంగ్లాభి
ప్రాయము నిరోధింపబాలక పోవుట ఈ తరుణమున
ఏచారకరము.

మన సైనికవ్యయము.

మనకు సంబంధించిన ముఖ్యవిషయము లైనను ఆంగ్ల
భూమిలో చక్కగా తెలియవలదు కొనిదర్శన మిటీకల
సంబంధించి. గవారింపవచ్చును. మార్మింగుపోస్తు లండనులో
ప్రకటితములకు పత్రికలలో ప్రముఖము. ఆపత్రిక మన
సైనికవ్యయములను గురించి వాగ్మయము 18 లక్షల నగననుల
నండి ఈవ్యయము ఇరువది లక్షలకు బహుకరించుగా పెరిగిన
దనియు ఆ కారణముచేత వెరుగలేదని యంగీకరింపవచ్చునని
యు వాగ్మయమున్నదట! ఒక్కపర్యాయము సమయముకల
వంత జూచినయెడల సీవాక్య మంతవత్సమో బోధదగలద

సంవత్సరము.	కోట్లరూపాయలలో సైనికవ్యయము
1884-1885	17.05
1893-1894	28.58
1899-1900	26.14
1908-1904	27.21
1909-1910	28.06
1912-1914	29.85
1915-1916 (మదింపు)	30.25
1916-1917 (మదింపు)	34.75

మొత్తముదేండ్లలో సైనికవ్యయము రెట్టింపుకంటె
పెక్కుయైనది. ఈమొత్తము మనదేశమున వసూలగు భూమి
కిన్నున మించినదియైనది. భూమికిన్నునమును కమారమి ముప్ప

దిమాడుకొట్టు. భూమికిన్ను మనదేశములో ప్రథమాదాయ
ధారము. అట్టియంతయు ఒక్క సైనికవ్యయముకై పోవుట
చర్చరభరమకాదా! ఈసంగతిని మార్మింగుపోస్తుగారు
గదా! ఇకమనకు వ్యాయము కలుగుటెట్లు?

హర్షింజిప్రభువు-అమెరికాపత్రిక ప్రతినిధులు.

అమెరికాపత్రికల ప్రతినిధులు హర్షింజిప్రభువుగారినుండి
యభిప్రాయమును పుష్కలముగా సంపాదించుచున్నట్లు ఆ
స్పాడు. నేడు మరల మరెయొక్క దర్శకవృత్తాంతము ప్రకటిత
మయినది. హర్షింజిప్రభువుగారు ఈభూమిలోని ఆరాచకు
లనుగురించి ప్రస్తావించినారు. ఆరాచకులు అన్నారనుట నిజ
మట. ఇష్టకాదుల తరట. ఆరాచకులకైనను హైందవవిద్యా
బలము తోడుకాదట! ఏ యర్థమిదియో వాడవలె చిట్కు
కొనుచున్నారట! ఆరాచకులకు జర్మను దృష్టసహాయ మంద
వచ్చునట. 30 కోట్లప్రజలలో నీ యగుంట్లపై సహజమేయట!
వైనికులను ఆరాచకులు తిప్పుకొనబోగా వైనికులే ప్రభుత్వ
మువారికి తెలియవలయుచు వచ్చినారట! ఇంతకంటెను హైంద
వుల కాంతిమనస్తత్వము సామ్రాజ్య భక్తికిని ప్రబలతర
యొగ్గతావత్రియ కావలయునా?

స్థానిక వార్తలు

కాలనూనెస్థితి. — నిన్ను నికోష్టస్థితి 98.8-మాత్రా
లు, అనెష్టస్థితి 88.6 మాత్రాలు.

దీపములవేళ: — నేడు సాయంకాలము 6-58 గం
టలవఱకు, రేపు ఎల్లుండి 6-59 గంటలవఱకు దీపములు వెలిగిం
వలెను.

వర పానీయము: — జనవరి 1-న లేదమొదలు ఈనెల
21 వ లేదా 22 వ 0.08 అంగుళముల వాన గురిపినది; దామా
మూలిన ఈకాలములో 2-63 అంగుళములు వుండువలెను.

జనరలూనుకత్తి: — రజరంగరాజుకేసరి మొలెవ్వరు
గారి స్థానమున లె. కెల్లూ నిబ్బట్టు గారు ప్రధాన చికిత్సకు
లుగా పోచూరుకుట నియోగింపఁ బడినారు.

వాతావరణ సూక్ష్మీభము: — మనరాను వెగ్గిని
దెన్ని పోస్తాకీసకున కిమ్మానుండి యాక్రిండి తిరిగివార్తవచ్చి
నది; — కామునంత్రిభము కొంచె ముత్తరపుడవచ్చునవచ్చాకి
నది; అగ్నిధా మార్చేమియు లేదు.

పోకలు: — నిన్ను సాయంకాలము హైకోర్టు కేవల
ను జడ్జి గా. ఓట్టుపట్టు గారును, సమరవారముగా విషయగర
ము మహారాజు గారును, కార్పొరేషను వెగ్గిదెంటు మోలో
నీ గారు వారమునెలపుమీద నిలగిరికి బయలుదేలి వెల్లిరి.
నూచిడు రాజా గారు నూచిడుకునకు బయలుదేలి వెల్లిరి.

ప్రభుత్వమువారి వస్తుప్రదర్శనశాల. — కే. ఆర్.
హైందవ్వుగారు నెలపు దీనికొనుటలే, తిరిగియుత్తరకు ప
ర్యంతిమ హైదరాబాద్దెయిగాను మూడో తమముహూపంఠెంఠెం
టుగాను కనిమొరాగ్రింథాలమునకు ప్రధానాధికారిగాను
పనిచూచుటకు నియోగింపఁబడినారు.

గజపతిరాయవర్ధిని. — నిన్ను 24 వ లేద మహా
రాజా కర్ జి. ఎన్ గజపతిరావు, కే. సి. వి. ఇ. గారు స్వర్గ
ములైన దినము గనుక, దానిని పురస్కరించుకొని వర్ధానుగాటి
సాహితా శ్రీ సీతాంబగారు 500తుండి వాగ్మయములకును
1000 తుండిపేదలకును తమ యనకాపల్లి జమిందారీశ్వరి య
నేకులకు రైతులకును అన్నదానము గావించిరి.

మరణవార్తలు: — ఈనెల 20-న లేదకో వంతమై
న వారములో యద్దకు యూరోపియమును, 6 వ యూరోపి
యమును, 4 వ హైందవ క్రైస్తవులును, 276 తుండి
హిందువులును, మొత్తము 380 తుండి కేయంటికి 38.1 తుండి
చొవ్వన మదరాసు సరిహద్దులో చనిపోయిరి. కడదిన పని
సంవత్సరములలో మొత్తముమీద 36-7 తుండి చొవ్వన చని
పోయిరి ప్రస్తుతము చనిపోయినవారిలో 5 వ మహాత్మికము
వలనను 21 తుండి జ్వరములవలనను, 71 తుండి ఆంధ్రవాద్యము
లవలనను, 238 ఇతర కారణములవలనను చనిపోయిరి.

కార్యనిర్వాహక న్యాయవిచారణ సంఘవిభజనము
 బెంగళూ 5, మే, 24: — కార్యనిర్వాహక న్యాయ
 విచారణ సంఘముల విభజించుటకు గూర్చి మైనారు దొరతన
 మువారు దీర్ఘకాలము జేయుచున్నారు పూర్తిగా నాలోచిం
 చుట కింక కొంత కాలము పట్టును. మైనారు సంస్థానపు డిప్టీ
 కమిషనరుల కాన్పు రెప్పుడో నీచంగలి వరకు వచ్చింపబడును.

జేమ్స్ అంగను,
చాతాకరణ కా (ప్ర) బుద్ధు.

బంగళా నా ర్తలు.
(స్వకీయ విశేషముల యొద్దనుండి)
కాలము: ము.

బంగళా మే 23 :— వారము దినములనుండి, యెండలతి తిత్తుముగా భావించుచున్నది. ఆటలముల క్రీడలను కొంచెము నిలిపివేయబడినది. కొన్ని కారణములవలన రంగు రావు తిరుకను భావి బలము అపరిమితముగా నున్నది. పారిశుధ్య సంఘాధిపతులు ఈ అపరిమితమును పరిమితముగా చేయవలసి అంటు వ్యధుల పునః తొలగి ప్రకటించినారు.

దిన సభలు.

మా పునఃసంస్థాని చెప్పి కేళిపుని యానమున, అను దినము సాయంత్రము సాయం గంటల మొదలు, కొంత మంది పునఃసంస్థాని పాల్గొన్నామన, మతవిషయ సభలు జరుగుచున్నవి. శ్వాసవాదులు మిట్టరొడ్డి పంకజుపాస్ రావును గూడ “జాతీయ” “పునఃసంస్థాని” (భారత సత్యసంధర్) “క్రిష్ణమూర్తిదీపము” మున్నగు విషయముల గురించి యుపన్యసింతురు. ప్రేక్షకులను నోవెరుకు జాతీయతావీర్యము నాటించువాడు. చీకలూరి బహదూర్ కొందరు సభ్యులు జాతీయభివృద్ధి గురించి వ్యాఖ్యజేసి వద్యులు చదువుచు సభ్యుల నావేశపరుచుచున్నాడు. ఇది మహాభివృద్ధి కలదియని మనము భావించుచున్నాము. మా పునఃసంస్థాని కత్తులు సమరము సమరమున నెంతయు బాగుగా నుండును.

సామ్రాజ్యము.

మాకు సుమారు కట్టిపెరి సంవత్సరములనుండి సామ్రాజ్యమును గూడ జనుచే నెక్కువ పొందబడుచున్నది. రంగు రావు బెజవాడకు మార్చబడినది విషయం తెలియజేసింది. వీరి కాలమున జనులు రామనాథస్వామిలో వలె సామ్రాజ్య పాండిత్యం చెప్పుట కేమి మునుపటివలెలేదు. నిన్నటి దినము వారు బెజవాడకు వెళ్ళి, శిష్యామణి ను మహామణి నా హేలు గారు యోజించబడిరి.

ఉన్నత పాఠశాల

ఈ ఉద్యమ పునఃసంస్థాని మిదు ఉన్నత పాఠశాల యందు కొన్ని గంటలనుండి జరిగింది. అందరూ పాల్గొన్నారు.

విద్యార్థి యొకరిని, వెర్రిరెడ్డి, హాజరు కాక, యింకొక అంధానాని విద్యార్థి, జరిగి (కత్తుల) ప్రత్యుత్తరముల వ్యాసించి, రైతుగారిని నుంచె. ఈ సందర్భ అధికారులు చూచి నాటికి జరిగి. ఆయన పునఃసంస్థాని, నిక సమరము, రైతుగారిని, ఒక సంవత్సరము వరకు, బాధించునుండి తొలగించిరి.

Empire Day in Rangoon.

RANGOON, May 24. Empire day was spent quietly to-day the Union Jacks were flown on Government Buildings and many schools were closed. The members of the Anglo-Indian Empire League honoured the day by placing a wreath on the monument of Queen Victoria in Fytche Square gardens. The Hon'ble Mr. J. E. Dubern, President of the League on whom fell the honour of laying the wreath, addressed a large assembly reminding them that the day was also the anniversary day of the founding of the Anglo-Indian Empire League. He referred to the good work which is being carried on with the great nations of the world for the cause of humanity and hoped that next year to-day the Empire would be united in joy and peace. The speaker exhorted the members of the League and Anglo-Indian non-members to unite for the common good. The Volunteer band played the National Anthem.

Empire Day in Lahore.

LAHORE, May 24. Empire day was celebrated to-day at Lahore by parade of the Punjab Volunteer Rifles. Union Jacks were hoisted on principal buildings and shops. The staff and students of several local schools celebrated the day by offering special prayers for the success of British arms and a glorious victory.

Empire Day. At Bangalore.

BANGALORE, May 24. There was a large gathering of European and Indian ladies and gentlemen present at the Empire Day celebration. Boy Scouts and Girl Guides, under the command of Captain T. K. Baker, Commissioner for Boy Scouts in Southern India, accompanied by the Band of the Hants Regiment, went in procession to the statue of Queen Victoria in Cubbon Park, where wreaths were placed in memory of soldiers, sailors, nurses and others who had lost their lives in the cause of their country. After the usual hymns were sung Lieutenant-Colonel Johnson addressed the gathering and said that Empire Day reminded us of the unity of the Empire. He referred to the opportunity afforded to Anglo-Indians to do their mite in the cause of King and country. Dr. Borlase, Chaplain of St. Marks, also addressed the gathering.

At Bombay.

BOMBAY, May 24. To-day being Empire Day, the Union Jack was displayed topmost at all Government and public buildings. The Y. M. C. A., Y. W. C. A., the Sailors' Home and several well-known firms in Bombay vied with one another in displaying the flag. As a special case, the Bombay share and stock bazar was closed. The Indian Merchants in Crawford Market also made a special display of the flag. Elaborate arrangements have been made here to have a display of electric lights to-night. The Hindus have arranged a "Harikirtan" at Javeribaug, and other gatherings in this connection will come off. Entertainments and treats for the wounded soldiers in our midst are also on the tapis. The vessels in the harbour were gaily decorated the Union Jacks and bunting, and concerts form a feature of this evening's entertainments.

At Naini Tal.

Empire Day was celebrated at Naini Tal by a parade of Volunteers, Cadets, and Scouts, Boys and Girls of European and Indian schools. General Thackwell, Commanding the 7th Meerut Division, delivered an inspiring address, and all present sang the National Anthem followed by three cheers for the flag. Sir James and Lady Meaton were present, also General May, who inspected the Boy Scouts after parade.

The Empire Day has been celebrated for the first time in Calcutta to-day by the general flying of the Union Jack and the dressing of the vessels in the stream. Special services were held at St. Pauls Cathedral. The Holy communion at 7 A. M. and an intercession services at 10-30. The Rev. A. Noakes was the celebrant at both. At this evening's special service the very Rev. Canon Stewart presided.

at Calcutta.

It is understood that the Bengal Chamber of Commerce is about to send a telegram to the Government of India protesting against the Government of India Consolidation Bill, which is now before the House of Lords. The section permitting the Indian legislatures to pass acts limiting the right of civil action against the Government is particularly selected for criticism.

Weather Report.

SIMLA, May 25. The observations from coast stations still show the existence of the disturbance in the Arabian sea, and rainfall has been wide spread in the west of the Peninsula, local falls or rain are reported from Burma and Assam.

Chief amounts are:—Moulmein 1 inch, Myitkyina 2, Sibsaagar 5, Dibrugarh 4, Ratnagiri, Sarinagao, Karwar and Trivandrum 3, Ahmednagar, Chitaldroog 1, Belgaum 2 and Aurangabad 3.

Temperature is remarkably high in west Bengal and the maximum of one hundred and fifteen degrees registered yesterday afternoon at Burdwan and Berhampore is the highest on record there.

FORECAST:—No great change.

సర్వవిధములైన నొప్పులకు సంజీవిని.

మిగ్గుహమందు తప్పక ప్రతిదిన ముండవలసిన అంజనము అమృతాంజనము.

తలనొప్పి, కాళ్లనొప్పులు, కీళ్లబొట్లు, వాయువు నొప్పులు, దగ్గు, పడినెము, బెణుకులు, గాయములు, పంటిబొట్లు, తేలుకాటలు, ఉబ్బులు, తిమ్మగలు, వాపులు, ఇవి యివి యనవలె?

సకలవిధబాధలకు ఉపయోగమగు

అమృతాంజనము సిద్ధాంజనము

దేహరోగ్యము నకు భంగముకలిగించు అన్నివిధములగు నొప్పులకు మా అమృతాంజనము లోకప్రఖ్యాతమైన దివ్యామృతమని లక్షల కొలది జనులు పొగడియున్నారు.

వెల 8 అణాలు మాత్రమే.

తేలుబాధను తొలగించుటకు నిశచమనమైన దని వేలుగా చెప్పనక్కరలేదు.

అమృతాంజనము దివ్యాంజనము.

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము. వేసవేలు విక్రయము.

అమృతాంజనముయొక్క శ్రేష్ఠతకై నాగపురము వస్తుప్రదర్శనసంతోషో పతకము బహునుతిగా పీయబడినది.

అనేక గొప్పగొప్పవార్తలచే వేలకొలది యోగ్యతావ్రతములను బొందినది అమృతాంజనము.

అమృతాంజనము దీపో వారి మందు లనేకములు గలవు.

కోరిన కేటలాగు నుచితముగ బంపబడును.

అమృతాంజనము డిపో,

109, ఫేరిరోడ్డు, హైద్రాబాద్. } 6, తంబుశెట్టి వీధి, బార్లీటపుర, చెన్నపురి.

THE GREAT WAR.

Irish Leaders Conferred with by British Ministers.

IRISH VICEROYALTY LIKELY TO BE ABOLISHED.

Vote of Credit for 300 Millions Adopted by Commons.

LORDS PASS COMPULSION BILL: LORD KITCHENER'S SPEECH.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

A Vote of Credit for 300 Millions.

Mr. Asquith's Speech.

LONDON, May 24.

In the Commons this evening Mr. Asquith moved a vote of credit of three hundred millions making a total of war credits 238½ millions. He said that recent expenditure over fifty days had averaged £4,820,000 daily. There had been a slight diminution in expenditure on fighting force and increase had been incurred mainly in loan to the Allies which amounted to seventy four millions. From 1st April to 20th May one of our great contributions to the Allies was financial assistance which was gladly given in the common cause. The House would not grudge an addition to our expenditure in order that the whole composite financial naval and military fabric upon whose co-operative work the success of allied efforts depended should be kept in a state of efficiency. (Cheers). The present credit would carry us to the beginning of August but he could not hold out any hope of sensible reduction of expenditure. The vote of credit was adopted unanimously.

Compulsion Bill.

Passed in the Lords.

LONDON, May 24.

The House of Lords has passed the third reading of the Compulsion Bill without a division. Lord Kitchener said the Bill would enable them to regulate the flow of recruits and prevent fluctuations. Generals and their Staffs would be able to rely with greater certainty on the necessary drafts and the rank and file would be encouraged by the thought that all of their countrymen were prepared to support them to the utmost. It could also enable them to use men not fit for general service on suitable Home Service and clerical work to maintain the numbers of the army in a manner hitherto impossible and to take our full share in the great conflict.

A Lords' Amendment.

The Compulsion Bill allowed a man leaving work of national importance two months in which to look for another job without becoming a soldier. An amendment of the Lords reduces this period to a fortnight. It will be considered by the Commons to-day. Hence the Bill is not likely to become law before to-morrow.

Irish Leaders Conferred With. By British Ministers.

LONDON, May 24.

The "Times" says it is understood that Mr. Asquith, Mr. Bonar-Law and Mr. Lloyd George individually informally conferred with the Nationalist and Ulster leaders. The atmosphere last night was more favourable to a settlement than at any other time since the revolt. The "Daily Express" says that Mr. Asquith will to-morrow announce the abolition of the Irish Viceroyalty. Lord Wimborne has been offered another post under Government.

Payment of British Troops. Questions in Parliament.

LONDON, May 24.

In the Commons Mr. Bonar Law answering a series of questions regarding the payment of the British troops in East Africa by Indian rupees stated that the question of the future currency arrangements in East Africa would be carefully considered after the war. He did not consider that the establishment of a local mint was justified.

Indian Agitators. Lord Hardinge Interviewed.

ALLAHABAD, May 24.

LONDON May 23rd.—Lord Hardinge is reported to have told an American Journalist that there is ample evidence that Indian agitators received financial and other assistance from Germany. Wherever attempts were made to subvert sepoys, the soldiers themselves informed the Government. Of course among India's 300 millions there was some dissatisfaction and disloyalty, but the propaganda of this small minority was anarchistic and not revolutionary. They did not possess any constructive programme. The persons backing the movement were not the Indian intellectuals, but the half-educated Ghadr party, which was frankly anarchistic and encouraged by a few crazy people in the United States and probably subsidised by Germans.

Lord Hardinge has the firmest confidence in the loyalty of His Majesty the Amir, and that His Majesty will observe the assurance of neutrality given at the outbreak of the war. ("Pioneer.")

LONDON, May 25.

The "Times" Empire Day edition publishes lengthy article on India's future place in the Empire and the Indian States. The former outlines the difficulties in the way of a settlement especially on the question of the India Office control, but emphasises that the difficulties must be overcome. The task will require much time and

infinite patience, but it can be done, and unless British statesmanship becomes bankrupt in genius, it will be done. The latter emphasises the impossibility of disregarding the Indian States in constitutional and political developments after the war, and that the necessity has been established for some organic connection between the Government of India and the Ruling Princes to enable the latter to have a voice in the settlement of questions in which they and their subjects are vitally interested.

The "Times" says that the time has come to work out a scheme for a Council of Princes to deal with such matters on a definite constitutional footing with the necessary safeguards. Also attention is drawn to the necessity of upholding the rights and status of the Princes in questions of precedence, etc.

GOVERNMENT OF INDIA BILL.

Second Reading in the Lords.

Bill Referred to Joint Committee.

LONDON, May 24.

The House of Lords has passed the second reading of the Government of India Bill, and the Bill has been referred to a joint Committee.

In the House of Lords Lord Islington, moving that the Government of India Bill be read a second time, drew special attention to the clause enabling appointment to be made to civil posts and military commissions of the rulers and subjects of Native States and adjacent territories like Nepal. Many of these persons were now serving, and had previously served, in the army and done loyal and gallant service to the Empire. He was confident that the proposal would give satisfaction to the rulers of those States, many of whom freely employed British subjects in their territories. These States, though enjoying a large measure of autonomy, had always been proud to consider themselves component parts of the Empire, and had presented our forces with some of the finest and most reliable of our fighting material. Provisions enabling selected subjects of these States to compete in the Indian Civil Service examinations and enabling rulers and subjects to be nominated for Legislative Councils were significant of Indian development, and he felt sure that they were in full accord with modern Indian sentiment.

Clause 5 was intended to enable Executive Councils to obtain the services of an eminent banker or merchant on their bodies. Such appointments were only for five years and no pension was attached. Under the present law it was impossible to expect any eminent business man to sacrifice his business for so short a period, but he hoped that the opportunities now afforded would be seized in coming years, when commercial and industrial development should play so important a part in India.

Referring to the amendment to the fifth schedule of the Act of 1915, he recalled that last year some of their Lordships had desired that the whole schedule be repealed. Lord Islington thought that the amended schedule would satisfy them. Only what was necessary had been left in, and what could not properly be left in the hands of the Governor-General-in-Council had now been omitted. The Bill had been carefully examined by an advisory committee and could be described as their work. They had considered various amendments which had been discussed in the House of Commons last year, and if in the main they had not been admitted he could assure the House it was only after due consideration of each case. The Bill was a definite advance in the political development of India and he believed it would be accepted in that sense by the Indian community.

Lord Sydenham warmly welcomed the opening of the public services to Indians not born in British India and the other amendments affecting the relations between the Government of India and Native States, powers of Councils and the Secretary of State. They might be small administrative adjustments but they might in certain circumstances prove of vital importance. The administrative results require careful scrutiny.

Lord Muir-Mackenzie thought it advisable that the joint committee be assisted by Members of the House of Lords who were familiar with India, who would realise the exact bearings of the amendments suggested.

In addition to Lord Sydenham Lords Macdonnell, Islington and Loreburn supported the suggestion. The Bill was then read a second time.

British and German Invalid Soldiers.

Transference to Switzerland.

ALLAHABAD, May 24.

LONDON, May 23rd.—A Commission consisting of eight Swiss medical officers has started for London to select German invalid soldiers for transference to Switzerland. A similar commission is going to Germany, but the first 500 British prisoners will be selected by German doctors and will arrive in Switzerland this month. Colonel Picot, ex-British attaché at Bern, represents the British prisoners in Switzerland. His Indian experience qualifies him to arrange separate camps for the transferred Indian soldiers.

TELEGRAMS.

Empire Trade After War. Manchester Chamber's Resolution.

LONDON, May 24.

The Manchester Chamber of Commerce has passed a resolution by 932 votes to 234 in favour of not granting after the war the same facilities to our present enemies in trading with the Empire as to the allies and neutrals; also in favour of steps to make dumping and a return to pre-war conditions impossible, and effectually to eliminate enemy influence. 1,300 members did not vote.

Sir James Willcocks.

LONDON, May 24.

Sir James Willcocks has been appointed Colonel of the North Lancshires.

S. Londonderry By-Election.

LONDON, May 23.

The following is the result of the South Londonderry by-election, due to Mr. Gordon's appointment to an Irish judgeship:—

Mr. Henry, (Unionist)	3,808,
Mr. Turnbull (Independent)	214.

The Cunard Company's New Acquisitions.

LONDON, May 24.

The Cunard Company have arranged to absorb the Commonwealth and Dominion line.

France.

The Allies Offensive.

A Knock-out Blow Maturing.

LAHORE, May 23.

LONDON, May 23rd.—The "Daily Chronicle's" Paris correspondent refers to the Allies' persistent refusal to be provoked into a premature offensive. A British attack could stop the Crown Prince's aggression. The Austrian concentration in Trentino is due to the absence of pressure elsewhere. The Allies can reduce the enemy to the defensive on every side at any moment, but, while the Germans attacked Verdun because they were unable to undertake a large operation, the Allies are bent upon something vastly large that they are willing to risk local momentary losses in preference to postponing a knock-out blow. The enemy strategy on the Meuse and Adige is to destroy the Allies' menace. The Allies, while making sufficient defensive effort at these points, must not compromise the supremely important work of preparation.—("U. and M. Gazette.")

The 94th Day of Verdun Battle.

LONDON, May 24.

PARIS.—The Ninety-fourth day of the battle of Verdun has been marked by more violent fighting than ever. This afternoon's communique says that throughout the night the struggle raged with intense fierceness on both banks of the Meuse. The Germans made furious counter-attacks against all our positions on Hill 304 but completely failed. The enemy used numerous flame projectors notably westward of Hill 304 which enabled him to penetrate one trench but a brilliant counter-attack immediately drove him out. Germans east of the Meuse in spite of intense artillery preparation were broken by our fire and none of the attackers even reached our lines. Stubborn fighting proceeds in Thiaumont-Douaumont sector. The Enemy during the night increased his massed attacks and suffered enormous losses. He only succeeded in re-occupying one trench northward of Thiaumont farm. We continued in spite of vigorous resistance to drive out the Germans from Fort Douaumont where now the enemy only holds the northeast corner.

Sanguinary Battle at Verdun.

LONDON, May 24.

PARIS.—Last night's communique says German counterattacks in the Verdun region developed extreme violence after bombardment with heavy guns lasting the whole morning. The Germans left of the Meuse launched assailing masses against our positions east and west of Morhommé. The first attack was swept by artillery and machine gun fire and was repulsed with sanguinary losses without the enemy being able to approach our lines. Thesecond attack equally desperate at seven in the evening gained a footing in the western trench but an immediate counter-attack completely drove the enemy back. Muderous struggle raged all day in Haudromont-Douaumont region on the right of the Meuse. Germans multiplied their assaults each of which was preceded by a most formidable artillery preparation. Despite all these efforts we maintained all positions we conquered yesterday, particularly at Fort Douaumont we took over three hundred prisoners. Two German aeroplanes were felled in fights in air near Furnes and Beaumont respectively. The French pilot was attacked by three enemy machines in the Lingé district of Vosges. He felled one and put others to flight.

Reciprocal Bombardments.

LONDON, May 24.

Sir Douglas Haig in to-day's communique last night says there were heavy reciprocal bombardments last night, and to-day about Vimy Ridge, where the situation is unchanged. Hostile artillery was most active to-day between Hodge and Ypres. On the Roulers railway there was some artillery and mining activity, elsewhere hostile aircraft were active on portions of our front. Yesterday fourteen enemy aeroplanes were engaged and one was driven down damaged in enemy lines.

Russia.

Advance in a Fresh Direction. On Persian Frontier.

LONDON, May 24.

PETROGRAD.—In the occupation of Sudest on the Persian Frontier 47 miles south of Lake Urmia the communique reports another advance towards Mosul in a fresh direction. Elsewhere the Russian regiment drove the Germans across the Voseluhn a tributary of the Pripet.

TELEGRAMS.

Italy.

Rebels in Tripoli.

LONDON, May 24.

ROME.—Owing to the increasing menace of the rebels against Zuara, the inhabitants of which are loyal, an expedition was sent there from Tripoli and defeated the rebels, who abandoned booty and prisoners.

The Italian Communique.

LONDON, May 24.

A Rome Communique says:—The enemy is reported to be gathering between Garda and Adige. The Italians after repulsing the enemy attacks between Astico and Brenta and all Sugana gradually fell back to their main lines in perfect order. The Italians carried an important position in Upper Cordevole taking fifty prisoners and much ammunition. There was more intense artillery activity at Gorizia and Monfalcone.

Africa.

The Fighting in Africa.
Belgian Operations.

ALLAHABAD, May 24.

LONDON, May 23rd.—A Belgian official communique states that operations at Ruanda are developing satisfactorily. The Germans retreated owing to the occupation of Kigala threatening their communications. General Tombeau has occupied Monthana. The attacks on Kandoa Irangi have abated, the enemy having lost heavily in both the main attacks. Owing to transport difficulties their rations were once reduced to a cup of rice and a piece of sugarcane. Our cattle have now been protected.—('Pioneer').

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, May 24.

The following telegram dated the 22nd instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

Satisfaction is expressed at the British and Russian having joined hands on the Tigris and at the advance on Kut having begun again. The Russians continue to advance on Mosul. They also occupied Sakkyz, south of Lake Urmia, and advanced to Ban, 30 miles south-west of Sakkyz.

The British recaptured the crater on the Vimy Ridge lost on the 13th. The British blew up a mine in the Hulluch sector and occupied the crater. They also repulsed attacks at several points.

Violent fighting continues round Verdun. The Germans on the 20th, after a bombardment of extreme violence, launched an attack with very large effectives on all the region of Morthomme. They penetrated for a moment into the first line on the east, but were driven back with heavy loss by a sharp counter-attack. In the west, after a series of fruitless assaults, they occupied some elements of a front trench. The Germans continued their attack during the night. All their attempts on the east of Morthomme were broken, but on the western slopes they succeeded in occupying a front line trench. The battle continued all day between Avocourt Wood and the Meuse. The French, attacking near Esnes to Haucourt road, captured two German trenches and entirely wrecked with their artillery the small work which the enemy had occupied to south of Hill 257. On the 18th a violent offensive action on the western slopes of Morthomme was stopped by French machine guns and counter-attacks by bombers. The French captured the quarries of Haudramont. Numerous air fights on the western front are reported.

The Austrian offensive continues with full vigour, but the Italians everywhere maintained their position. Three huge masses of infantry which the enemy hurled to attack on the Benizugna Inlagarens valley were, after a desperate engagement, driven back with enormous losses.

Hostile seaplanes raided Kent coast on Friday night, causing some casualties in one town. One raider was destroyed.

SIMLA, May 24.

The following telegram dated the 23rd instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

After a heavy bombardment lasting all the 22nd and becoming intense in the afternoon the Germans attacked the positions at the north end of Vimy Ridge and succeeded in penetrating the front line trenches on the front of about 1500 yards to the depth of 100 to 300 yards. The British subjected German positions to heavy bombardment and sprang mines at the Hohenzollern Redoubt and other points.

The battle round Verdun continues with great desperation. From the west of the Meuse the new attack has extended to the east and embraces a front of 15 miles. The French stand fast everywhere and have even effected serious recapture of ground. In Avocourt wood the French re-occupied several forts rendered untenable for the enemy. Near Hill 257 enemy had to evacuate the work he had captured on the 18th May. Repeated attempts of the Germans to dislodge the French from Quarries Haudramont only resulted in further enormous losses. The French between Haudramont Wood and Fort Douaumont attacked vigorously and carried enemy trenches on a front of 1½ miles and even pushed into the ruins of the fort lost on February 26th. The French installed themselves in the fort except in the northern part which the Germans still hold.

The Italians continue to hold the Austrian offensive. The Austrians heavily bombarded but the attacks were completely repulsed.

The Germans after a violent bombardment made numerous attempts at offensive against the Russians north of Lake Narocz but were everywhere repulsed.

The French Premier addressing the delegates of the Russian Duma said that Germany lived in the greatest anxiety. It is the beginning of the end. It is a certainty that the hour of victory will soon strike.

Calcutta.

A River Accident.
Eleven Lives Lost.

CALCUTTA, May 24.

A river accident resulting in the loss of eleven lives is reported from Sunderbans. It appears that at about 10 o'clock on Monday morning a ferry boat was conveying eighteen Indian cultivators across the river Bidyachuri to one of the Islands when a gale sprang up and the boat was swamped and overturned. Brigadier Robertson of the Salvation Army who happened to be on the island witnessed the accident and with the assistance of the Staff Captain Frichardson and the postmaster and cashier Babus lost no time in putting off in a small boat and going to the rescue. A strong current was running and the surface of the river was so broken that their boat also was in imminent danger of capsizing. They reached the overturned ferry boat and succeeded in rescuing three persons who were clinging to it as well as four others who were struggling in the water. The remainder were drowned including the ferry man who had navigated the river at this point for fourteen years without any mishap.

The Calcutta National Fund.

CALCUTTA, May 25.

The National Fund which was started in Calcutta in 1905 has got Rs. 58,000 in Port Trust debentures and Rs. 10,000 in the hands of the treasurer which will be soon invested. The Committee of the fund has been recently registered in the name of the National Fund Society and steps are now being taken to give effect to the object of the Society namely to promote industries and industrial education.

Calcutta Corporation.

CALCUTTA, May 24.

A special meeting of the Corporation of Calcutta was held this afternoon to elect an additional Member of the Bengal Legislative Council. There were two candidates, Babu Ramtaran Bannerjee sitting Member and Rai Debendra Chunder Ghose Bahadur. The latter was declared duly elected having secured 25 votes, his rival securing 16.

United Provinces.

Suit by a German and His Wife.
An Appeal in Allahabad High Court.

ALLAHABAD, May 24.

Mr. Justice Sunder Lal, at the Allahabad High Court, has dismissed the appeal preferred by Mrs. Foren, wife of L. Unge Foren, a German, against the decision of the District Judge of Saharanpur. It appears that one Abdullah Khan had been in possession of a certain plot of land as a tenant for many years, and had built a dak bungalow at his own cost. Mr. and Mrs. Foren recently purchased the property from the Crown Brewery Company, which went into liquidation, and filed a suit in the Court of the Subordinate Judge of Dehra Dun for ejecting the tenant. The defence contended that Mr. Foren was a hostile alien, and therefore he could not sue in a British Court. The Subordinate Judge allowed the plea and removed Foren's name from the record, but allowed the suit of his wife, Mrs. Foren, to be proceeded with and dismissed it on its merits. In appeal the District Judge of Saharanpur, referring to the defendant's plea that Mrs. Foren was a German, said:—"I believe by English law a married woman must be of the same nationality as her husband. But this had not been argued before me in this connection. However, it is urged that the real owner of the land is the male plaintiff, and his wife was only nominally a joint owner with him. I think it was open to the defendant to prove that the real plaintiff was Mr. Foren alone." The District Judge decided the case only on its merits, holding the lease was a permanent one, and dismissed the appeal. His Lordship Mr. Justice Sunder Lal dismissed the appeal with costs.

Bombay.

Invalid Soldiers from Kut Garrison.
Their Experiences Told.

BOMBAY, May 24.

A large number of invalid soldiers from Kut garrison are now in the war hospitals here chiefly suffering, poor fellows, from starvation. They were visited this afternoon by a "Times of India" representative and gave some interesting reminiscences of the siege. All the men paid glowing tributes to General Townshend. One of them referred to the enemy's habit of violently shelling the town whenever the relieving force suffered a check. "General Townshend would then issue one of his inspiring communiques which had a wonderfully heartening effect on our spirits." "Our General," said another "visited our positions, hospitals etc whenever possible calling on us to be of good cheer". Final anxieties however apparently made their effect felt on the British Commander. General Townshend they believe, left Kut a day or two after the surrender for Constantinople. A wounded soldier describing how the Indians were fed said "As soon as ordinary supplies began to give out it was obvious that some sacrifice must be made on the part of the British troops in order to feed the Indians whose religious sentiments were against the eating of horse and mule flesh. Rice was accordingly stopped from our menu and latterly served out only to native troops. Atta was one of the chief commodities dropped from aeroplanes during the latter and final phases of the siege". Another soldier described everybody's craving for tobacco. He said on one occasion when a dead officer's effects were sold by auction men stood with open mouths when the bidding went up and up still finally a box of cigars was sold for Rs. 250. At another time a driver paid Rs. 61 for a tin of Three Castles cigarettes. Arab biddees were commonly sold for Rs. 1-8-0.

Development of Local Self-Government
in Bombay.

BOMBAY, May 25.

The report of the committee appointed by the Bombay Government in August last year for the purpose of reporting what changes were desirable to effect in the constitution of the District and Taluka Boards and their system of administration in order to secure greater measure of progress in the development of this form of local self-Government, has been published. The Government resolution on the report after complementing the Committee for the care and thought devoted to the preparation of the report says:—The Government are unable to accept many of the proposals.

Mysore.

Separation of Executive and
Judicial Functions.

Under Consideration of Mysore Government.

BANGALORE, May 24.

The question of the separation of the judicial and Executive functions has been engaging the serious consideration of the Government of Mysore, and as yet no definite scheme has been formulated. It will take some time more for the subject to be fully discussed. It is understood that this question will form a subject for discussion at the Conference of Deputy Commissioners of the province, which will be held at Mysore during the Birthday week next month.

Central Provinces.

A Point of Hindu Law.
Privy Council Decision.

NAGPUR, May 24.

A cablegram was received on Friday last announcing that the Privy Council had disposed of an important point of Hindu Law viz, whether a Hindu widow has the right to maintain a suit for partition of a joint family estate after her husband's death. In 1908 Harihar Talatuly of Nagpur brought a suit for partition of the joint family estates against his brothers Sadashiv D. Talatuly and another in the District Judge's Court, Nagpur. For the purposes of the suit the property for the plaintiff's share alone was valued at 18 lakhs. While the case was still proceeding the plaintiff died, and subsequently his widow, Musammat Girjabai, filed an application for maintaining the suit. Defendants opposed it, but the District Judge ruled in favour of the application. The Defendants appealed to the bench of the Judicial Commissioner's Court, consisting of Justices Drake-Brockman and Stanyon. Dr. Rash Behary Ghose appeared for the appellant, while the late Mr. Gopal Chandra Sastry appeared for the respondent, Justices Drake-Brockman and Stanyon reversed the lower court finding, on which Girjabai appealed to the Privy Council. The appeal was argued on April 16th, and judgment was delivered on May 19th, with the result that the Privy Council upheld the original court's ruling.

South India.

Mrs. Sarojini Naidu Making Fair Progress.

SECUNDERABAD, May 24.

Mrs. Sarojini Naidu is making fair progress towards convalescence, but absolute and prolonged rest is necessary for her complete recovery.

BRIEF TELEGRAMS.

The mail steamer "Sardina" is not sailing till Tuesday, the 30th May.

A pleasing ceremony took place this afternoon at the Y. B. I. Club, when Mr. H. C. Brown, a second officer in the British India Company's service, was presented with a bronze medal and diploma of the Royal Humane Society for gallantry in saving a life at sea. There was a distinguished gathering of ladies and gentlemen. Mr. D. Carmichael, presented the medal.

LATEST TELEGRAMS.

LONDON, May 24.

The following vessels have been sunk in the Mediterranean:—The Greek steamer "Adamantios Korais". The Norwegian steamer "Tjomo". The Italian sailing ship "Fibricotti" and the French sailing ship "Myosotis". The crews of the "Adamantios-Korais" and the "Tjomo" have been saved.

The "Daily News," says the ministerial idea regarding Irish settlement is that, if the Irish leaders agree to the establishment of a separate Parliament for Ulster from the rest of Ireland after the war, this will facilitate the establishment at present of a Coalition Executive in Ireland.

LONDON, May 24.

PARIS.—The Battle of Verdun proceeded with undiminished fury last night. This afternoon's communique reports that the Germans attempted a powerful offensive eastward of Morthomme. After intense struggle in which every foot of ground was contested the enemy at the cost of heavy sacrifices succeeded in penetrating the village of Cumieres and also one trench. It appears that the enemy effectives employed at Morthomme since May 21st exceed three divisions.

LONDON, May 24.

The "Morning Post's" Petrograd correspondent states that the Russian columns advancing towards Upper Mesopotamia were 200 miles apart, and had between them a country abounding with robber fastnesses, where in the irregulars stiffened by Turkish Askars and led by the Germans harassed the communication of the northern and southern columns alternately. By occupying Sakis and Baneh the Russians cut this banditti country in halves a preliminary to hunting down the heads of the movement. Both columns are now prepared to advance in perfect security. The fact that German officers among the Turks was particularly noticeable. In the Diarbekr direction the Turkish methods of attack have been charged to Russians' advantage since the arrival of the Germans. The Turks formerly attacked in open formation and provided an unsatisfactory artillery target but are now bounded forward in masses. (Pioneer Cable.)

గురుకులాశ్రమము

II

ఆచార్యుడు.

ఈగురుకులాశ్రమ విద్యాభ్యాసములో—ఆచార్యులహస్తాచారి విద్యాభ్యాసము—ముఖ్యమైనదా. ఆచార్యుడు, అతడే గురువు; అతడే ఉపదేశకుడు; అతడే ఉపాధ్యాయుడు. ఈయనను తత్సానున కెట్టిపురుషుడైనా? స్వచ్ఛమైనట్టియో, నిర్మలమైనట్టియో, నేడతీతము ననుభవించునట్టియో ఉదారపురుషుడైనట్టి, ఇంద్రియమునుబట్టి నిదానాది, వేదాధ్యాయమున కాటంకపరమ భూర్జునంత గట్టిపెట్టు జీవేంద్రియపురుషుడైనట్టి, వేదము నిర్వచించునటుల సకలవిజ్ఞానాధిపతియై, కలిదండ్రులకన్న శిష్యుల సెట్లుగా జాగ్రత్తతో జూచు ఆసక్తుడగు డెవడో, తన జీవితము సార్థకమునకు సిగ్గుని పరులజీవితములగుడ సార్థకమునకు గలుగుచునుభావుడైనట్టి, నిష్కలంకమును, నిర్మలము నకు నద్వర్తన గలిగియుండు నుజ్జ్వల డెవడో, మనఃపూర్వకముగా యధార్థము తెలిసికొను సమిత్తమే శిష్యుల తనవద్దకువచ్చిన తలచి వారి కుత్తచవిద్య గలపు జ్ఞానసంకషన్న డెవడో, అట్టియోగ్యపురుషుడే ఆచార్య పదవి వహించ నర్హుడు. అతిథివలె నెల్లప్పుడెడల సంతోషము గలుగజేయుచుండునో, అనుదినమున తన శిష్యులకృత్యముల నెడదాచించుచుండునో, సకలవస్తువులయొక్క నిజస్వరూపము నెరుగు నూహ్యునివలె గన్నడజేయుచుండునో, శిష్యులయొక్క భావములను, జ్ఞాన సంపత్తిని గ్రహించి వారి చారిత్రికత గినరీతిని బోధించుచు నెడల విద్యార్థుల కభివృద్ధిగల గలుగునో, ఎవడు గౌరవనీయుడును సద్వర్తనము గలిగియుండునో, సువ్యూహమును గలిగియుండి ఎవడు భక్తి విశ్వాసములతో మేలుచుండునో, ఆసంకరమున ఆత్మను ధారణక్రియ మేలుచు నెడల గలిగి యుండునో అట్టివాడే ఆచార్యపదవి స్వీకరింప నర్హుడు. ఎవడు మూర్ఖుని వలె సర్వసమత్వము దాల్చియుండునో, పృథివీపతివలె నెవడు మార్గదర్శిగా నుండునో, శ్రుతివానిని నతివ్రతి వలె నెవడు సంచరించునో అట్టివాడే ఆచార్యుడనవచ్చును. పరోపకార ధురీణులగు వీరులవలెనే ప్రార్థనగలిగి సర్వజన సహాయము నకు యుండంజ వేయవచ్చే ఆచార్యుడు, బ్రహ్మచారిని తన జీవముతో జీవము వలెను, తన కేరీరముతో కేరీరము వలెను, జానుకొనునట్టి వాడే సద్గురు వనవచ్చును.

చదువుటకంటె చూచి నేర్చుకొనుటయే ముఖ్యము.

సకలవిజ్ఞానాధిపతి యగు ఈయోచార్యుడు వలయు నేని పుస్తకములగుడ వాడవచ్చును. కాని పుస్తకజ్ఞానమునే యత డెక్కుడుగా పాటించునాడదు. పాఠ పుస్తకముల సయితము నతడు విరేచనముగా నుపయోగింపవలెను. పిల్లలకు విద్యగలపు నపు డాచార్యుడు తనజ్ఞానసంపత్తివై, పరిసరములవై ఆధార పడవలయును. శిష్యుని జ్ఞానాభివృద్ధికి పరిసరములనే యమితముగా నాచార్యుడు దుపయోగింపవలెను. విద్యార్థి పరిసర ములజూచి నిజమైన సంగతిని తెనంతటనే గ్రహించునటుల ఆచార్యుడు సరింపవలయును. ప్రకృతిని చూచి, ఆలోచించి, అలోచించి ప్రకృతి నైకవత్తులతో ననేక సంగతుల గ్రహింపగలగునటుల గురువు శిష్యుని తరచుగా నాని యాలోచనల నుండుటకే అవకాశ మియ్యవలయును. గురువుగారి పశువులను మేపుటకొఱకు దూరముగా తీసికొనిపోవునప్పుడును గురువుగారి కొఱకు నింధనముల తీసికొని వచ్చుట కడవులకు బోవునప్పుడును, గంభీరమున నేకాంతమునకుండి శిష్యుడు తన యాలోచనల మూలకమున ప్రకృతితో లయించెంది విశేష జ్ఞానము సంపాదించుటయే గాక నాని యాలోచనల వాటంతటనే పరిశీలనీతికి రానిచ్చు అవకాశము గలిగింపవలెను.

ఉత్తమవిద్య గలపు పరిసరములు.

శిష్యులకు విశేషముగా ప్రకృతి పరిసరములబడి వడకుటకు గురువు తన పాఠశాల నొక యడవి సమీపమునో, కొండ సమీపమునో, నదీసమీపమునో, లేక చెరువు సమీపమునో నుంచవలయును. విశేషముగా గాలి నెలుతురులు వ్యాపించునట్టియు, హృదయాకర్షణములకు ప్రకృతి ప్రదర్శనములుండునట్టియు, సూర్యుని ప్రకాశమును, చంద్రుని చల్లదనమును, ఆకాశభవయొక్క గంభీరమును, చుక్కల చలనము, దీనితో హృదయము నంతయు పరనశి నుగునట్టియు అటవీ సామీప్యములు ప్రదేశములందు విద్యాలయముల నెలకొల్పి, గురువులు భావిక ప్రాండనపాఠుల విద్యార్థివృద్ధికి తోడ్పడుదురుగాక!

కైకలూరు తాలూకా సంఘము

ఈతాలూకా సర్వనియమములలో వెనుకబడియున్నదను సంగతి నిర్వివాదాంశము. దానందేని తాలూకాభివృద్ధి కైకలూరు బుద్ధిచతురులు ప్రయత్నములు నజాపుచుండుటెంతయు జ్ఞానునియమే. వారు కొన్ని సంవత్సరములక్రిందట నొక తాలూకాసంఘమును ఏర్పఱచి గాని యాసంఘసభ్యులు ప్రారంభములో నెంతయు త్యాగహుతితో గమ్యస్థానము చేరుటకు బ్రయత్నించిరి? నేను అంతరహస్తము త్యాగహుతితో నున్నారని వినుటకు విచారము గలుగుచున్నది.

ప్రకృతంబున తాలూకా సంఘము జీవించియున్నదా యని సందేహము పొడవగుచున్నది. ఉన్నయెడల నేయే కార్యములను నిర్వహించుచున్నదో(ఏమి) కామూలముగ దెలియకలదుటకు గార్యసభ్యుల ప్రార్థనము. ఉత్సాహము, దేశభియానము, పట్టుదల, దీక్షలేనియువకులుగాని అనుభవనీయులుగాని కార్యదర్శి అగ్రావసాధిపతి సభ్యులపదవిని స్వీకరించి లాభ మిను నుంతయైనను గలుగజేయుదురు మిగుల శోచనీయులైన విషయము. ఇనయాంధ్రులు వామ్యునరీతిగా కార్యకూలముగా రనెను సంగతియధార్థమగుచున్నది.

దేశాభివృద్ధి కరములగు నిటువంటి సంఘప్రతిస్థాపకముల వానివారి భర్తృత్వములను ఆది సకాలము నెఱవేర్చు యెడల దేశాభివృద్ధి యెట్లుకాగలదు? ప్రజలకు లాభ మెట్లు గలుగగలదు? ఈసంఘముకా రివ్వటికలదు ఏమేమికార్యములను నిర్వహించిరి? ఏమేమికార్యములను జేయునన్నో మూలనిధి ఏమైనను గలదోలేదో ఎంతవఱచినప్పుడుగలదో, వారేమేమి యిచ్చుచున్నారో ఎన్ని సభలు చేయుచున్నారో ఈ సంగతులన్నియు గాక, అర్థిక విషయములగుడ దెలియకలదు సార్థికులు. ఎంతవఱచు నేడకలదు నిల్వయున్నది? అవి ఎవరి స్వాధీనముననున్నది? ఈ సంగతులన్నియు బట్టి కామూలమున నడిగిలిసని యశోధర్మముక తాలూకా ప్రజలకు దెలియకలదు విపులముగ ప్రాయశ్చిత్తము. అట్లు తెలియకలదియో తాలూకా సంఘము యొక్క ఆదర్శములను గ్రహించి నాడుకారు చేయుటలిన సాహాయ్యము, కార్యనిర్వహణము జేయుగలుగుటకు వీలగును గాని తాలూకా సంఘము వారు కైకలూరులో గూర్చుండి, కైకలూరుకట్టలో మాటలు చెప్పుచుండినయెడల, సభ్యులకు ప్రజలకు సన్నిహిత సంబంధ మెట్లుకలుగును? అన్యోన్యత, విశుత్వత యెట్లుకలుగును?

ఈ తాలూకా సంఘమున కే జీవించిఉండునో మనతాలూకా మిక్కిలి యావత్తు కొలది కాలములో దొర తనమువానికి విన్నవించ గలుగుచును. అదియే గాక తాలూకా ప్రజలలో నైకవత్తు భావ ముండునట్ల జేయగలుగుచును. ఆంధ్రమహాజన సభాదర్శమును వారిపుట్టింక క్రిందపక్షము గలుగుచును. తాలూకాలో ననేక గ్రంథభాండాగారములను స్థాపించి, విద్యార్థివృద్ధిని జేయగలుగుచును. నిన్నుజాను లితాలూకాలో నెక్కువగా నుండుటచేత నిన్నుజానుద్ధరణము జేయుటకై యొక “మిషను” స్థాపించ వీలుగనుండును. విద్యార్థియగుచున్నో నెక్కువపట్టుదలతో బుజేయుటకై తాలూకాలోని కొందఱు విద్యార్థులు ప్రయత్నములచేయుచున్నారు. వారిప్రయత్నములు విద్యార్థికుల సాహాయ్యమున కొంతకాలములో కార్యరూపముగ బరిణమింపవచ్చును. ఆ

ఉపకరణములను ముంపరిపాడము.

పరిసరములట్టివిగా నుండునపుడు మిక్కిలి శ్రమపడి నేసిన ఉపకరణము లనవచ్చును. సాధారణ పాఠశాలల కా యుపకరణముల నుపయోగములు. ఎక్కువవిద్యనభ్యసించి బోవువారలకు పెద్ద పెద్ద విద్యాలయములకు దిట్టియుపకరణములుంపవచ్చును. కాని గురుకులాశ్రమమున కవి అవసరములు. విద్యార్థులు తమ మనస్సుల స్వాధీనము చేసికొనుచు నెలవై గూర్చుండుటయే శ్రేయస్కరము. అందుమూలముగా మనః పరిపాకము చేయవలయు. మాటయోగమున పర్తింపింప అసలము లీవిషయమున నుపయోగింపవచ్చును. విద్యార్థియొక్క మనస్సు పరిపక్వస్థితి నొందుటకు మనఃపూర్వము బ్రహ్మచారిత్వము నియమించిన కఠిన జీవితమువలన మిక్కిలి యభివృద్ధి నొందగలదు. అందువలన విద్యార్థి యొకరి జీవితము కలరది అవసరములును, విశేష భవ్యయములను ఉపకరణముల పక్షింపవచ్చు. బ్రహ్మచారి గొడుగులను, జోళ్లను, పశువులను ధరింపరాదను. సాత్వికాహారమును భుజింప కలెను. సాధారణమైనట్టియు సరకుభి మెట్టియును భరింపవలెను. ఇట్టి బ్రహ్మచర్య పద్ధతిగూడ ఆంధ్ర ప్రదేశములో శ్రమమున పెట్టిన మిక్కిలి లాభ ముండగలదు. (నీశేషము)

నుదిన మెప్పుడు కప్పుకో గదా అని “తాలూకాభివృద్ధి సమితి” వారు జేచియున్నారు. తాలూకా సంఘమువారు ఇప్పుడైనను నిద్రనుండి మేల్కొని భారతమాతయొక్క విజ్ఞాపనమును విని, చదివి, మీయొక్క భర్తృములను గొన్నింటి వైనను నెఱవేర్చవలయునని నా యాశయును.

ద్రవ్యమున్నచో నొక విద్యార్థిని సంచార కార్యదర్శిగ నియోగించి, ప్రస్తుతము గ్రామములలోనున్న కగవులాటలను, పోట్లాటలను బోగొట్టుటకు బ్రయత్నింప జేయుటయు, గ్రామ పుస్తక భాండాగారములను స్థాపించుటయు, పంచాయతీ సభలను స్థాపించుటయు బోత్సాహమున కార్య నిర్వహణను చేయుటయు అత్యవశ్యకము. ఇంకా పితృనవో ననేక కార్యములను జేయుటకు వీలగును. “మాజిక్ లాంటరు” ను దెప్పించి ప్రజలకు ఉపకార్యములనుపిప్పించి, లోకజ్ఞానమును గలుగజేయవలెను. గ్రామములలో కరణములకు మననములను, ప్రజలకు విశోధములు మొదలయ్యెను. వానిని రూపురూపులకై సంఘసభ్యులు బయలుదేరి మూడు నెలల కొక్కసారియైనను బోధించే మును డలెను. సంఘసభ్యులలో గొందఱు “మా స్వకార్యములను జెలుపుకొని మే మెట్లు పనిచేయుగలము” అని జవాబుచెప్పెదరు. దేశాభియానముతో జేయువలిన కార్యములకు అట్టి జవాబు లిచ్చుటలో నేమియు నర్హములేదు. ఆయాత్రము స్వాధ్యాయము లేనివారల ఆసంఘములలోజేరి, పేదనకు మూత్రము సభ్యులనిమించుకొనుటకంటె హాస్యాస్పదము లేదు.

ఈ తాలూకాలో నూరు గ్రామములు గలవు గదా! నూరు కరణములుండి తీరవలయును గదా! ఈ నూరు కరణములు సాహాయ్యము చేయుచుండినచో నీసంఘము యొక్క ఆదర్శములు కార్యరూపమున బరిణమింపజేయుట కెట్టి సందేహములేదు. తాలూకాలో గొన్ని కొన్ని భాగముల కాయాప్రదేశములలోని సభ్యులు వెళ్లి ఉపకార్యముల నిచ్చి కార్యనిర్వహణమును జేయుట నేమియు గమ్యము లేదు. ఉపధిక్షకుల రెండు సంవత్సరములు పాటుండినయెడల మన తాలూకాయొక్క అభివృద్ధి మిక్కిలి జేగముగనుండును.

కాబట్టి, తాలూకా సంఘసభ్యులారా! మీకిదే మేలు కొలుపు. జాతీయగీతమును జానుచున్న ఆంధ్రమాతను జానుచు. సాధారణముగ విడుచు. అందలి భావములకు గ్రహింపుచు. యుక్తావస్థ క్రితవఃజ్ఞానముతో వానియందలి యున్నోద్దేశమును, మహోత్సాహదర్శములను గ్రహించి కార్యరూపముగ నెలకొల్పుచు.

తాలూకాలో విద్యార్థివృద్ధి గావలెను. దీనికొఱకు ఒక్క జాతీయవిద్యాలయమును కైకలూరులో స్థాపించ వీలు లేదు! చువారొకటై 100 గానియులలో దిగుటకు యీ సంఘమువారు లేల ప్రయత్నింపరా? ఎవరైనను పనిచేసి నెద్ద సమయముల జేర్చుకొని తాలూకా సంఘమువారు విద్యార్థి కై బయలుదేరినయెడల నేనుచూడ గాక క్రికొలది సాహాయ్యమును జేయుటకు సంసిద్ధుడనై యున్నానని తెలుపుచు, నీమేనుకొలుపున తాలూకాసంఘమువారు వికాలబౌద్ధులనుతో గడనించి, కాలముయొక్క విజయము గ్రహించి, యొకసంచార కార్యదర్శిని జేయుటకు విశ్వప్రయత్నములను జేయుచు గాక యని హెచ్చరించుచున్నాను:—

ఒక దేశాభియాని.

కావలెను

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతి ముఖ్యపట్టణము నందును ఆంధ్రపత్రికకు క్రొత్త పంచాద్యక్షులు కుదుర్చు గలిగిన యేజంట్లు కావలయును.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
హోష్టబాక్సు 2/2 మదరాసు
అని వ్రాసి తెలిసికొనవలెను.
వ్యవస్థాపకుడు.

విన్నపము.

ఆంధ్రపత్రిక పక్షమున మాప్రతినిధి మ|| రా|| శ్రీ, కై పాశేషాదిత్యగారు కడప మండలమున సంచారము చేయుచున్నారని గాన వారిని ఆదరించి పత్రికకు తగుప్రోత్సాహము చేచు, కడప మండల వాసులు ప్రార్థితులు.
మేనేజరు
ఆంధ్రపత్రిక

విజ్ఞాపనము ద్వారా పరివర్తనము:— 1918వ సంవత్సరం జూలై నెల 29-వ తేదీ జరుగు విజ్ఞాపనము ద్వారా పరివర్తనము దరఖాస్తులు పంపుటను వారు తమ దరఖాస్తులతో గూడ ప్రజ్ఞత గునుగు క్రింద 0-8-0 (అర్థరూపాయ) మరయార్జుకు వ్యయముగాని పోస్టేజీ స్టాంపులుగా గాని జూన్ నెల 30-వ తారీఖు లో గా మా కార్యాలయమునకు వచ్చి చేరుకట్టు కంపుకొనవలయును. జూన్ 30-వ తేదీ మించిన తర్వాత మా కార్యాలయమునకు వచ్చు దరఖాస్తులు, మతయు 0-8-0 ప్రజ్ఞత గునుగుతో పంపబడిన దరఖాస్తులును నిర్దిష్టత చేయబడవు దరఖాస్తు ఫౌములు మా ఆఫీసునకు పోస్ట్ తెప్పించుకొనవచ్చును. — కార్యదర్శి.

కమ్మతావుల వెదచల్లునది సువాసనద్రవ్య రాజము

ఆహోదీల్ బహారు (రిజిస్టర్)

ఆహోదీల్ బహారు కలిపినది కాదు. సుగంధపుష్పముల రసము. నాలుగు రిండులను చేతిగుడ్డపై వేసి కొనినచో ఎంత మనోహరముగనో యుండును. దేవతానిలము నందునకే నానందము కలిగించగలదు.

వెల చిన్న సీసా 1-కి	...	0-8-0
" మధ్యరకం "	...	0-12-0
" పెద్ద సీసా "	...	2-0-0
సుగంధ కాగ్డ " "	...	0-1-0

"పి. పి. చార్మి ప్రత్యేకము.
సోలుపజంట్లు:—అండ్ల ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
నెం 15, బామరామనగర్, బొంబాయి

మదరాసు ఏజంట్లు:— మొహతా పురుషోత్తముల్లి
నెం 22, నై హాబాద్ రోడ్, బొంబాయి

వజ్రగుళికలు:—ధాతుపుష్టికి, బలమునకు ప్రాణమునకు రక్తపుష్టియు సరఫరుత్వము కారణములు లక్ష్మపుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీరవ్యాయామమువలనను, జీతేంద్రియత్వమువలన గలుగును. వ్యభిచారము సుఖరోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుట, 20 మాత్రలు గల డబ్బి 1-కి రూ. 1-0-0 అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

THE DAWN OF HOP

to the hopeless sufferers from bodily pains, such as, Headache, Rheumatism, Sprains, Lumbago, Stiff Joints, Neuralgia, Toothache, Cuts, Sore Throat, Cold, etc. is now certain as ever as it has been since the world famed.

(REGD.)

AMRUTANJAN

(REGD)

has come to the rescue. It is prepared from pure drugs of Vegetable Origin, and is the tried remedy for all aches and Pains.

PRICE PER POT
ANNAS
EIGHT ONLY.

of
All dealers in
Drugs or from

AMRUTANJAN DEPOT Madras & Bombay.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి డి.

సావంతుని వనోపధి సారసపరిల్లా

అతనికొక్కప్పుడు రక్తమువలన జరించుబాధ్యములకు కీటమునంటి మందు. ముత్యపులను, మచ్చలను, గండమాలలను తుండ్లను, పాతనోళ్లను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

28

కనావధిసారస్వతర్థి గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యరక్తియైన అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధమును కార్యసంబంధమును నోళ్లను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరాలోగ్యమును గలగ కేయును. 16 రోజులవరకు మందులకు 4 టేబుల్ స్పూన్ బుడ్డిలతో అమృతమును.

ప్రాప్తివిధము:- పి డి. సావంత్, గౌర. పనసవాడి నం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY.

తేలుమందు:- తేలుకాటువలన అనాయములేదు గాని విశేష బాధగలను. తేలుకాటు విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు బాధనరములవెంట పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టిన చోటును మొదగునటులు చేసిన బాధతగ్గును. వెల సీసా 1-కి 8 అ.

అమృతాంజనము డిపో, 6 వ నెంబరు, తంబు శెట్టి వీధి, జార్జి టౌన్, మదరాసు.

శ్రేష్ఠ మైన

పాణ్యము మామిడిపండ్లు

రుచికి రుచి, సువాసనకు సువాసన, ఇంపునకు ఇంపు, సుగుణమునకు సుగుణము. బీదలకు భాగ్యవంతులకు సమానముగా భోజ్యము ఏదీ? ఈపండు.

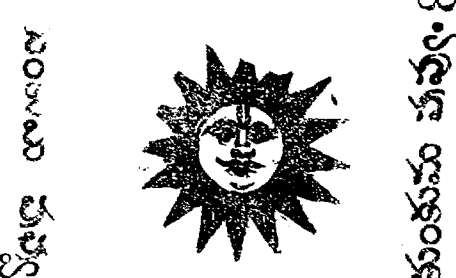
మధువును వెక్కిరించు

"మామిడిపండ్లే"

ఇట్టి ఉత్తమపాతిపండ్ల పృథులను వెంచి నవాలుల చేతను, మహారాజులచేతను, జమీందారులచేతను, గవర్నర్ల చేతను పొగడ్తగాంచినవారు.

పాణ్యము } పి. వి. మాధవరావు ఆర్ట్ బ్రదర్స్,
కర్నూలు జిల్లా } మనోరంజనీ, జగన్మోహనీ రోడ్లు.
పండ్లజాబితా ఉచితముగ పంపబడును. తొందరపడుడు.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావర్ణ దొరకును. కొనుదారు సూర్యమాస్కను గమనింపుడు. కరస్పాండ్లను మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
(53) 21, హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:—గా. హరిహర్వర్మచరావు, ఎం. ఏ.

శైలిసులభము కథలు చదివినట్లు చదువుకొనవచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయబడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రూ. 2-0-0

అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశమును లేదు.

సిద్ధమయిన సంచికలు పి. పి. గా పంపుదుము

అయ్యవారు:— ప్రకంచచరిత్రకార్యాలయము,

(27) 145, కాళివీధి, మదరాసు అని వ్రాయుడు.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల

విద్యాప్రవృత్తి

ఇది

శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి

గారితో వ్రాయబడినది

వెల 0.4-0] [పాపీజి ప్రత్యేకము

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆతిథ్య కాలమునకు తగిన శిరోధాన నివారణి యేది?

మన చందనాది తైలము

ఈతైలమును వారమునకు రెండు తడవలు (పాత: కాలములో రాచుకొని స్నానముచేసినయెడల పిత్తనీక దిగును. కన్నముంటు కఫాలవృద్ధిం బింజితలనొప్పి తలతిరుగుట వెంటుకలు రాలుట శమనమవుతున్నది. తీక్షణమైన బుద్ధి కలుగును. క్రయము డబ్బా 1-కి రూ 2-0-0

ఇదిగాక మానద సువాసన కక్కుపోడియు సువాసన మున్ను, కొబ్బరితనము, సుగంధ స్నానసాధి, దేశాంగము చందనపుదరు, అరకము, కేసరిపుదరు, పురుగు, జవ్వారి, అంబరు, మొదలైన వస్తువులు దొరకును. క్యాంటారు కారల నీవవారి ప్యాజునలెను.

K. R. V. & Co.,
PERFUMERS, KUMBAKONAM.

కుంతల

చక్కని తెలుగునవల. చదివితీరవలయు.

ఇది గుంటూరుకొద్ద ప్రిడరు

మందపాటి పేకట వరద రాజముశర్మ, బి. ఏ.,
నిరచితము

వెల 8 అణాలు. గ్రంథాలయములకును, స్త్రీలకును విద్యార్థులకును వెల 7 అణాలు.

గ్రంథములు గ్రంథకర్తయొద్ద దొరకును.

ఆదిపచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-4-0

కస్తూరి	తులం 1 కి	రూ. 20-0-0
గోరోజనము	తులం 1-కి	రూ 1-0-0
రసభస్మము	తులము 1-కి	రూ 0-10-0
కుంకుమ పువ్వు		2-0-0

అమృతాంజనం డిపో 6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

